

DIALOG

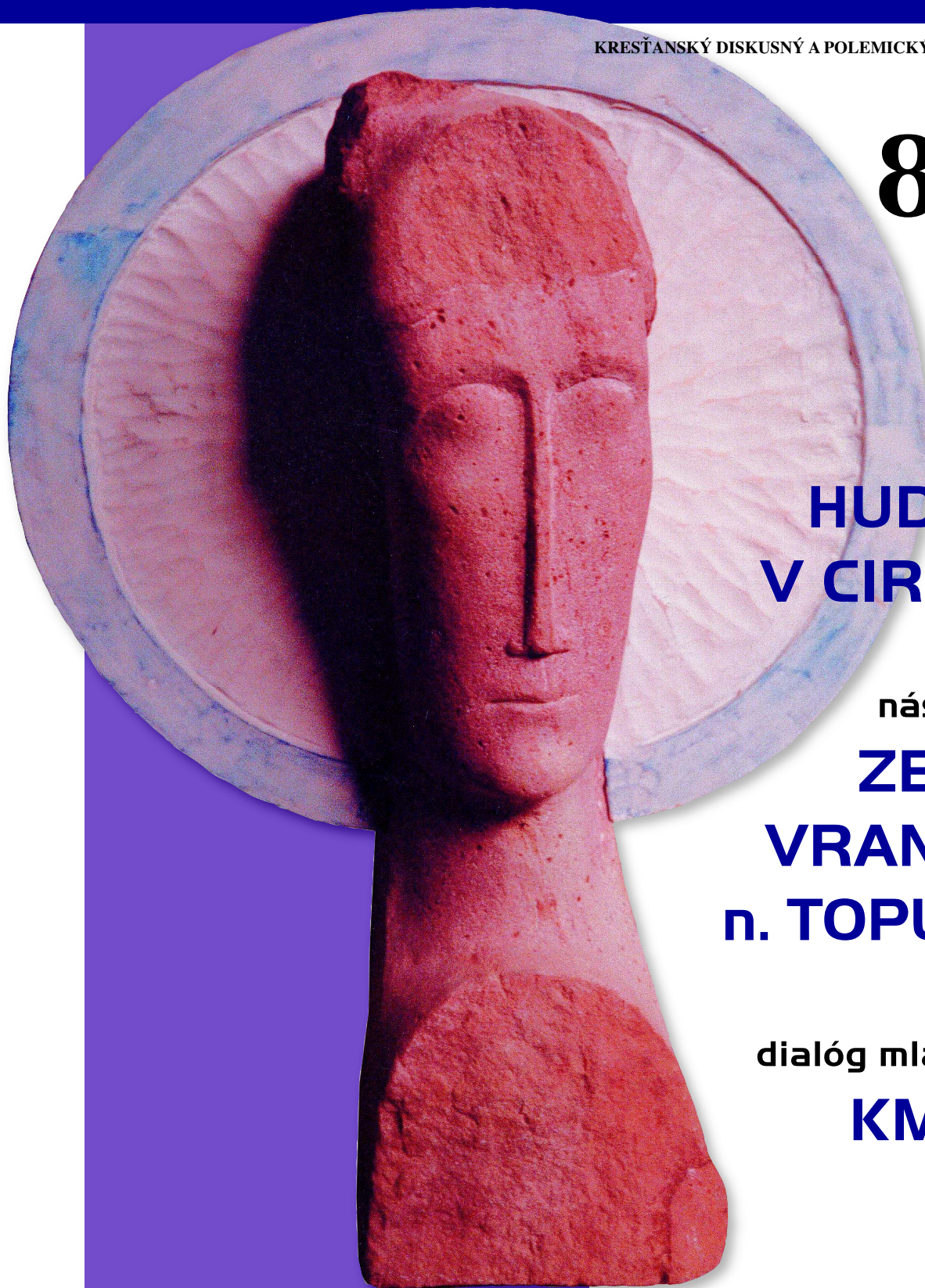
KREŠŤANSKÝ DISKUSNÝ A POLEMICKÝ MESAČNÍK

8 1. ročník
/2008

téma
**HUDBA
V CIRKVI**

naš host
**ZBOR
VRANOV
n. TOPĽOU**

dialóg mladých
KMCB

JÁN ŠICKO

akademický sochár

Narodil sa 8. 2. 1948 v Novom Meste nad Váhom. V rokoch 1963–67 študoval na Strednej škole umleckého priemyslu, oddelenie rezbárstva u prof. L. Korkoša, prof. Fabriciovej a iných. V rokoch 1969–1975 študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave u prof. Kostku, Štefunku, Trizuljaka a Kulicha. Od roku 1979 až dodnes pôsobí pedagogicky, najprv na Škole úžitkového výtvarníctva v Bratislave, kde dlhé roky viedol oddelenie rezbárstva a v súčasnosti na Akadémii umení v Banskej Bystrici, kde vedie ateliér monumentálnej exteriérovej plastiky.

Ján Šicko svoje práce vystavoval na početných individuálnych výstavách na Slovensku, v Nemecku, Česku, Maďarsku a v USA. Zúčastnil sa na mnohých medzinárodných sochárskych sympóziách v Bulharsku, Rumunsku, Taliansku, Španielsku, Japonsku, Južnej Kórei a Austrálii. Jeho diela sú zastúpené v SNG v Bratislave, v Galérii Petra Matejku v Novom Meste nad Váhom, v galériách a zbierkach po celom svete. V 70-tych rokoch vytvoril drevené brány na modlitebniach v Bratislave, Leviciach a Starej Turej. Jeho dlhoročnou témou je Alfa a Omega. Vytvoril mnoho variant na túto tému od komorných drevených, po monumentálne granitové, ktoré sa týčia v juhokórejskom meste Ichon.

Ďalšou jeho spirituálnou témou je téma Trojice. Trinitet – jeho majstrovsky spracované mobil-plastika vyjadruje výstižne myšlienku jednoty Trojice.

Jedna z jeho Trojíc zdobí oltár v Ev. chráme v nemeckom meste Bad Orb. Jeho tvorba reflektuje vieru v Trojjediného Boha a adoráciu Stvoriteľa. Je ženatý s Jaroslavou, rod. Fabriciovou, majú troch synov Šimona, Jána a Filipa a tri vnúčatá. Noemi, Adama a Davida.

Žije a tvorí v Bratislave-Lamači.

DIALÓG

Odporúčaná predajná cena 40–65 Sk
(1,33–2,16 €), k.k.: 1 € = 30,126 Sk
(podľa zborových dotácií)

Objednávky v jednotlivých zbormoch.
Objednávky v redakcii:
cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC,
KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:
262 104 1859/1100, špecifický symbol 1008

Redakčná rada:

Štefan Markuš, predseda (Bratislava)
Tibor Máhrík (Žilina)
Jana Nagajová (Bardejov)
Bohuslav Piatko (Bratislava)
Josef Sýkora (Bratislava)
Rastislav Števkó (Levice)

Šéfredaktor:

Bohuslav Piatko
sefredaktor@mesacnikdialog.sk

Vydavateľ:

Media Svatava, spol. s r.o.

Redakcia:

Dialóg, Živnostenská 2, 811 06 Bratislava,
č. tel.: 02 529 57 933
e-mail: dialog@mesacnikdialog.sk
web: www.mesacnikdialog.sk
Gabriel Gajdoš
e-mail: gabriel.gajdos@cb.sk

Redakcia:

Jana Hlatká
Emil Komárik
Jozef Uhlík
Žilina:
Eva Bechná
Jana Rojková

e-mail na redaktorov v tvare:

priezvisko@mesacnikdialog.sk

Jazyková úprava:

Anna Matláková a Jana Nagajová

Dizajn a grafické spracovanie:

Martin Piatko

Tlač: BB print, Bratislava

Predná strana obálky:

Ján Šicko: Mária, drevo, kameň, 1996

Zadná strana obálky:

Ján Šicko: Križ, bronz, mramor, 1990

Reg. číslo MK SR: 3881/2007

ISSN: 1337-6985

O B S A H

4	DISKUSNÉ FÓRUM
6	ZOSTANEM UČENÍKOM, NIE KRISTUS-ÚRADNÍKOM Daniel Fajfr
8	HUDBA V CIRKVI
16	ONDREJ LUPTÁK
18	PREDSTAVUJEME ZBOR VRANOV n. TOPĽOU
25	EGYPTSKÝ SOCIÁLNY ŠTÁT Emil Komárik
26	DOSŤ BOLO SPÁNKU! II Ľudovít Fazekaš
27	DIALÓG MLADÝCH KMCB
30	DVE OTÁZKY

Cirkev v časoch historických zmien

„....státy se udržují těmi ideály, z nichž se zrodily.“
T. G. Masaryk

Vznik spoločného štátu Čechov a Slovákov pred 90 rokmi môžeme označiť za „hviezdny okamžik“ našich novodobých dejín – v zmysle politickom aj cirkevnom. Štyri mesiace po vzniku republiky sa v Prahe (28. januára 1919) zišli zástupcovia prebudeneckých kruhov z celého územia nového štátu, aby vyriešili „dedičstvo idey“ pôvodnej Jednoty bratskej (ochranovskej). Česko-Moravská pietistická tradícia sa v domácom prostredí mohla obnoviť až po r. 1861 v Slobodnej reformovanej cirkvi, založenej v r. 1880. Po rozpade Habsburskej monarchie (1918) sa protestantom otvorili cesty, ktoré rakúskymi zákonmi boli dlho zatarasené. Slovensko, na konferencii „dedičov“ starej Jednoty, reprezentoval člen vedenia Modrého kríža, brat Ján Chorvát. Učiteľ zo Starej Turej výrazne ovplyvnil zmenu „náhradného“ mena „Slobodná reformovaná cirkev“ na Jednotu českobratskú (JČ), i keď sa jeho členom nikdy nestal. Nový názov bratia, najmä na Slovensku, prijali s nevôľou a ukázalo sa, že práve názov bol hlavnou prekážkou pre spontánne pripojenie členstva Spolku Modrého kríža k JČ. Väzba pietisticky orientovaných veriacich na Slovenskú evanjelickú cirkev a. v. – v dôsledku práce sestier Royových – bola veľmi silná a na založenie samostatných zborov Jednoty českobratskej nepomýšľali. Sám Ján Chorvát nakoniec odmietol ponuku, aby založil na Starej Turej zbor a stal sa jeho kazateľom. Nevyšiel pokus ani s Jozefom Roháčkom, ktorý sa v r. 1922 vrátil z Nyiregyházi do Bratislavy. Jednota českobratská tak začala na Slovensku svoju vlastnú misiu. Prvý zbor JČ vznikol na východnom Slovensku v Medzanoch (1923), odkiaľ sa neskôr práca rozšírila do Prešova. Nasledovala Bratislava, najprv ako brnianska stanica (1924), neskôr ako samostatný zbor (1926). Problémy s akceptáciou mena cirkvi pokračovali. K opätovnej zmene došlo po vytvorení Československej federatívnej republiky. Bratislavský zbor na konferencii cirkvi v r. 1967 predložil návrh zmeniť názov cirkvi na Cirkev bratskú (pôvodný návrh na Jednotu bratskú neprešiel, práve z dôvodov viacerých „dedičov“ ochranovskej tradície). Konferencia s dvojtretinovou väčšinou nové meno cirkvi schválila (užíva sa od r. 1968). História Cirkvi bratskej má teda za sebou tri obdobia. Prvé pod menom Slobodná reformovaná cirkev (1880–1919), druhé obdobie ako Jednota českobratská (1919–1968) a tretie prežívame pod menom Cirkev bratská (1968).

Po rokoch turbulentných zmien, sa súčasná generácia oprávnene pýta, či Cirkev bratská je nositeľkou duchovného odkazu starej Jednoty bratskej?

Unitas Fratrum sa zrodila z ideálov jednoty, slobody a lásky. Riadila sa mottom:

„V podstatných veciach jednota, v nepodstatných voľnosť a vo všetkom láska!“

Čo by asi povedal prvý prezident ČSR o Cirkvi bratskej dnes?

ŠTEFAN MARKUŠ (Autor je tajomníkom RCB v SR.)

PÍŠETE, REAGUJETE, DISKUTUJETE

WWW.MESACNIKDIALOG.SK

AD: O izolovanosti a komunikácii (Dialóg č. 7)

Najskôr niekoľko vytrhnutých citátov
IŽ: *Ja si stále myslím, že sme mali zostať pri Bráne...*

LS: *... A cirkev, aspoň ja mám taký pocit, nás skôr vytesnila do izolácie...*

AŽ: *My tady na východe žijeme vzájemne. Bratislava sem nejezdí vôbec. My nežijeme izolovane. Vy v Bratislave ste na nás zapomnели.*

ML: *Bratislava je ďaleko, tak ako historicky vždy bola. Jednoducho žijeme sami, lebo nie sme informovaní o druhých.*

MM: *Cirkev mlčí. ... mala by byť kritikom toho, čo doba priniesla a ukazovať svoje cesty. Ak túto funkciu cirkev nechce plniť, lebo je to riskantná funkcia, tak cirkev prestáva byť soľou...*

JV: *Produkovať dnes časopisy či iné publikácie nie je až taký problém. Problém je, čo sa v nich píše.*

... vo všeobecnosti je tu obrovská averzia voči Bratislave a sklamanie z bratislavskej centrality.

...už pri pohľade na „razítka“ Bratislava, stúpa adrenalín. To je fakt, ktorý treba povedať nahlas.

JK: *To čo sa tu hovorí ma trochu zasločilo: Bratislava vs. Košice.*

...ja za mladých nemôžem hovoriť o nejakej izolácii či rozpakoch.

Narodil som sa v Košiciach a život košického zboru až do roku 1974 som prežil na vlastnej koži. Viacerých diskutujúcich poznám osobne, niektorých menej. Po odchode z Košíc som 18 rokov býval v Leviciach a bol som členom levického zboru až do roku 1989. Potom sme sa presťahovali do Bratislavy, kde žijeme dodnes, teda už pomaly 20 rokov. Na Slovensku sa cítim doma všade. Netrpím syndrómom ani košickým, ani levickým a mnohí, (najmä Bratislavčania) vedia, že ani bratislavským... nechcem nepekne povedať, že toto ma nejako predurčuje za komentátora, ale čosi sa vo mne pohlo, keď som prečítal tento príspevok a pre-

čítal som ho znovu a znovu a znovu. Priznám sa, že mnohému nerozumiem. nebudem sa však pýtať, lebo odpovedať je zrejme ťažko, a otázky by sa mohli niekoho aj dotknúť. Skôr skúsím vysúkať zo seba bez nejakého veľkého slohovania niekoľko poznámok, bez poradia.

Bez porovnávania obsahu si myslím, že Brána a Dialóg sa porovnávať nedajú. Už len preto nie, lebo Brána je čosi statické, klasické (nemyslím na časopis, ale na jeho formu) ale v podstate dobré. Dialóg je zase o dynamike, o pohybe, o „provokovaní“, o názoroch. Veľmi dobré. Za obidvoma stojí neskutočné množstvo obetavosti a práce. Tu mi napadá, že každý, kto si myslí, že produkovať časopis je „easy“, mal by napísať pár článkov, hoci do Brány, ak do Dialógu je ďaleko, hmmm...

Veľmi by som si prial spoznať podstatu, teda esenciu nevraživosti voči Bratislave. Ja sám mám korene z východu a nerozumiem tomu. Mesto na Dunaji je plné, okrem iných, najmä východniarov. Keď sme sa prisťahovali z Levíc, tak som za pár rokov zistil, že v Bratislave treba lampášom hľadať ozajstného „prešpuráka“. 9-ti z desiatich sú z korejskej Hornej či Dolnej, a keby sme zabídlí do vysokej špinavej politiky, tak by som to okomentoval, že 6-ti z desiatich majú pôvod z miesta, ktoré GPS určuje so zemepisnou dĺžkou vyššou ako 19.5, teda východne od B. Bystrice. A tu je moja naivná otázka, čo máme proti Bratislave my všetci, „prindiši“?

Ostanem ešte chvíľu v Bratislave. Kto je to „vy v Bratislave“??? Sú to nejaké zoskupenia, alebo rodiny, alebo tí odídenci z Hornej Dolnej, alebo je to bratislavský zbor, alebo nebodaj Rada cirkvi bratskej, akože vnímaná ako centrál? Záhadné pre mňa, a v kontexte predošlého odstavca aj nelogické, lebo Bratislava ako mesto, to je dosť

reprezentatívna vzorka Slovenska čo do pôvodu. Možno už menej reprezentatívna, čo do spôsobu myslenia, a podľa zvyšku Slovenska, neporovnateľná, čo do príjmov. V poslednom čase sa viacej pohybujem po Slovensku a dovoľm si podotknúť že reprezentatívnosť v každom ohľade je v pohybe, možno, že zažijeme čoskoro sem-tam aj nejaké „prekvapko“.

Prešiel som viacerými zbormi, ale najmä levický a bratislavský som prežíval ako Božiu školu. Preto nerozumiem tomu, že sa bez bližšieho určenia na rôznych fórach vypustí balónik: cirkev je taká, alebo onaká, cirkev by mala to, alebo ono, cirkev, cirkev.... Základná otázka je: kto je cirkev? Mohla by nasledovať dvestostranová úvaha z rôznych hľadísk teologického vnímania písma... V mojej predstave a pochopení predstaviteľom cirkvi v košickom regióne je košický zbor, v Prešove prešovský a tak ďalej. Lokálny zbor je cirkev, na tejto platforme sa hovorí, či mlčí, svieti, solí, alebo nesvieti a nesolí... Bodka. Všetko ostatné je ľudské snaženie, aj cirkevné štruktúry sú v podstate vytvorené ľuďmi, aj keď nezabúdajme na Ef 4,11, kde pán cirkvi rozdelil obdarovania, ale nie funkcie...

Bez ladu a skladu som to vysúkal zo seba ako som to cítil, prepáčte, ak som sa niekoho dotkol. Dialóg je o tom, že jeden rozpráva a druhý počúva, potom sa vymenia. Vyhráva podľa mňa ten, kto si viacej zapamätal z toho, čo ten druhý vravel. A súhlasím, že len s láskou. Ja vás totiž mám všetkých rád, aj keď ma už mnohí identifikujú ako toho z Bratislavy. Ešte vám prezradím jednu „pikošku“: Keď som si pred pár rokmi otvoril konto na internete v Skype, a keď sa systém opýtal, že ako sa chcem volať, tak som bez rozmýšľania naklepal jedným slovom toto: ivan-zbratislavy. Nuž tak

Ivan Markuš, Bratislava

AD: O izolovanosti a komunikácii (Dialóg č. 7)

Opakovane som prechádzal niektorými vetami, vracal sa k predošlým výpovediam, hľadal v tom zmysel. Čítal som rozhovor s košickým zborom. Je to dozaista paradox, že košický zbor vo svojej kritike a odmietaní časopisu Dialóg (okrem iných kritických výhrad) vlastne spustil širší celoslovenský dialóg v CB. Bohuž Piatko sa tak sofistikovane vkradol aspoň cez zadné dvere do košickej modlitebne, keď už tie hlavné sa pootvorili iba do takej miery, že nimi prešiel len jeden výtlačok časopisu Dialóg.

Ale, budem vážny a poviem, že rozčarovanie je prislabé slovo na pocit, ktorý som mal po prečítaní tohto rozhovoru. Silnú nádej, svetlo na konci tmavého tunela, mi dala iba jedna výpoveď, ktorú spomeniem na záver. Priznávam sa, že nepoznám pomery v košickom zbore, nepoznám jeho históriu, vývoj vzťahu ku Bratislave ani k Prahe. To nech mi všetci prepáčia. Svoju reakciu zakladám iba na názoroch vyslovených v tomto rozhovore. Predovšetkým ma zaujal jasný rozpor v otázke vlastnej svojbytnosti na jednej strane a užšej komunikácie a kooperácie na strane druhej, ktorá možno so sebou prináša aj istú stratu suverenity. Na jednej strane zatrpknutosť na Bratislavu, ktorá sa izoluje, na strane druhej vzdor voči tzv. bratislavskej centrále. Brat Motýľ to za všetkých vo svojej (asi nechcenej) protirečivosti vyjadril úplne rukolapne: „Na to, aby sme mohli prežiť, museli sme odjakživa byť iní, ako si predstavovali centrály. Za seba konštatujem, že bolo veľkou chybou, keď sa právná

subjektivita rozdelila medzi zbory

– nech sa každý stará sám o svoje.“

Dve po sebe nasledujúce vety, protirečenie, ktoré je však v súlade s tým, čo poznáme z histórie už od nepamäti – zmes obdivu a zároveň závidosti (niekedy až nenávisti) voči partnerom, ktorí sa zdajú byť väčší a dominantnejší. To, čo Slováci dlhé roky prežívali (a niektorí ešte prežívajú) voči Čechom, dnešná Európa voči USA. Mrzí ma, že sa to prelieva aj do spoluzitia ľudí, ktorí deklarujú, že život nevnímajú cez prizmu akéhosi neustáleho boja o moc.

A keď sme pri tom, brat Motýľ, prečo vlastne stotožňujete centrálu s bratislavským zborom? Aké rozkazy putujú z bratislavského zboru do Košíc? Prečo musíme prenášať modely slovenskej spoločnosti aj do cirkevného spoluzitia? Prečo musíme naďalej pestovať tú typickú slovenskú malosť a bolestnosť aj v cirkvi? Prečo nemôžeme my, Cirkev bratská, vychovávať na celoslovenskej úrovni ľudí, ktorí sú zdravo sebavedomí (zároveň pokorní pred inými ľuďmi a Bohom) a tým prispievať aj k pretváraniu našej spoločnosti?

Veľmi ťažko sa mi vyjadruje k síce úprimnému, ale iracionálnemu postoju brata Vaščáka. Brat Vaščák, môže averziu východu voči Bratislave otupiť časopis *Brána*, ktorý (pri všetkej úcte k nemu) asi nerozoberá pálčivú problematiku vzťahov medzi zbormi CB na Slovensku? Bude sa mať Cirkev Bratská na Slovensku lepšie, keď budeme čo najaktívnejší v československom časopise *Brána* a pritom sa tu na Slovensku budeme zakopávať vo svojich predsudkoch a nedôvere? Prečo nedať šancu tej pečiatke z Bratislavy, keď

viem, že pod ňou sa skrýva nástroj na pomerne účinnú komunikáciu, ktorá jediná môže začať riešiť bolestivé problémy? Máte pocit, že za Dialógom sú ľudia, ktorí majú túžbu nejako škodiť? Tento postoj ma veľmi mrzí. Rád by som vaše vnímanie zmenil, ale viem, že to je dlhodobý proces, v ktorom ani jedna strana nesmie šetriť pokorou. Brat Straka na záver hovorí veľmi pekne: „*Len tam môže vzniknúť dialóg, kde je pravda, láska a slušnosť*.“ Škoda, že ja som túto múdrosť vnímal iba cez výpoveď jediného človeka v celom tomto rozhovore – mladú sestru J. Kutlíkovú. Jej vety boli pre mňa tým pomysleným svetlom na konci tunela, východiskom z takmer neriešiteľnej situácie. Aj keď ja nie som práve z tých, o ktorých ona hovorila vo svojej odpovedi (nechodím na Ukrajinu a ani nerobím s nimi spoločné aktivity), cítim z nej práve tú lásku a slušnosť a akýsi nový vektor v myslení, nezaťažený komplexom menejcennosti.

Bol to síce upršaný sviatočný pondelok, ale ja som nasadl do vlaku z Košíc do Bratislavy s príjemným pocitom z Konferencie mladých CB. A nebolo to spôsobené tým, že Bratislava vyhrala volejbalový turnaj. Môj pocit pramenil z poznania, že aj napriek rozdielnym náhľadom na to, čo to znamená byť kresťanom v očiach mladých cébečkarov naprieč celým Slovenskom, panuje medzi nami tolerancia a smeime budovať silné vzťahy. Vzťahy sebavedomých mladých ľudí, ktorí sa navzájom rešpektujú v rozdielných formách prenášania evanjelia do spoločnosti.

Igor André ml., Bratislava

DIALÓG na rok 2009

ĎAKUJEME
že DIALÓG si našiel miesto vo vašich zbormi i rodinách

TEŠI NÁS
že DIALÓG zaujal aj vás, ktorí si ho požičiavate

NEPOMÔŽE
DIALÓGU, ak chce prežiť, keď si ho požičiavate

POMÔŽE
DIALÓGU, keď si ho na rok 2009 objednáte

OBJEDNÁVKY
u zborových
distribútorov
(bez poštovného
pri odbere min. 5 ks),
alebo priamo v redakcii
(+ 50% poštovné)

Zostanem učeníkom, nie Kristus-úradníkom

Rozhovor pripravila: JANA ROJKOVÁ

Prvého januára 2010 nastúpi do funkcie predsedu rady Cirkvi bratskej v Českej republike DANIEL FAJFR. Usmievavý, bezprostredný, ale aj hlbavý muž, v súčasnosti cirkevný pracovník pre evanjelizáciu a misiu, je známy svojou láskou k športu. K zvoleniu mu už blahoželalo mnoho kresťanov rôznych denominácií, ktorí mu prejavili podporu. Veľkú radosť má z listu a zbierky kázni od jedného z priateľov, ktoré pri tejto príležitosti dostal. Tento diaľkový rozhovor mi zveril do rúk s dôverou bez autorizácie aj preto, lebo odchádzal plachtiť na Jadranské more.

Foto: LUBO BECHNÝ

DANIEL FAJFR (56) v súčasnosti slúži ako celocirkevný pracovník pre evanjelizáciu a misiu Cirkvi bratskej v ČR. Vyštudoval Strojársku fakultu ČVUT v Prahe, strojárčine sa venoval desať rokov. Absolvoval aj magisterské štúdium na IBTS v odbore kontextuálnej misiológie, desať rokov bol kazateľom zboru v Ústí nad Labem. Je členom misijného odboru Medzinárodnej federácie slobodných evanjelikálnych cirkví. S manželkou Janou žije v Benátkach nad Jizerou a majú tri dcéry Doris (19), Oľgu (18) a Ráchel (15). V cirkvi sú aktívni aj jeho dvaja súrodenci Jana a Marek.

Čo pre teba znamená zvolenie do funkcie predsedu Rady CB v ČR?

Čo sa týka môjho vzťahu k Pánu Bohu, teda osobnej oblasti, prijímam to ako Božiu výzvu. Moja cesta viery začala pred 30-timi rokmi, bol som kazateľom, cirkevným pracovníkom a veľa som cestoval po republike. Nikdy som však neuvažoval, že by som raz mohol byť predsedom..., ale takto sa vyvinula situácia – asi nebol v tej chvíli nikto vhodnejší! Ale ja to rád prijímam, je toľko vecí, ktoré môžeme urobiť. Žijeme v slobodnej spoločnosti a ja sa teším, že možno je pred nami obdobie rastu cirkvi. Mám radosť, že môžem ovplyvniť misijnú podobu cirkvi. Pre mňa je zvolenie aj otázkou prehlbovania osobnej zbožnosti. Pribudlo viacero

nových zborov a bude treba riešiť aj štrukturálne záležitosti, takže je to pre mňa veľká výzva.

Aké teda pred tebou stoja najdôležitejšie úlohy?

V prvom rade by som chcel mať osobný vzťah s kazateľmi a zborní, aby sme mohli v cirkvi viesť stále otvorený dialóg. Môžeme mať na rôzne veci rôzne názory, ale bol by som rád, keby sme mohli vytvoriť v našich zboroch tímy ľudí túžiacich po duchovnej obnove. Ľudí, ktorí nie sú uzavretí do seba, ale myslia na druhých okolo nás, na ich spásu a dobro. Po druhé, myslím si, že naše cirkevné zriadenie nesie určité prvky centralizmu, sústredenie do jedného bodu k Rade. Bol by som rád,

aby sa regióny vyprofilovali a aby bola väčšia zodpovednosť a vplyv prenesená na miestne zbory a staršovstvá.

Si pripravený aj na ostrejšiu kritiku, ktorá k tejto práci patrí?

To dúfam! (smiech). To sa ešte uvidí, ale myslím si, že otvorený som. Je okolo mňa viacero ľudí, ktorí by boli schopní robiť túto funkciu, určite spomeniem súčasného predsedu Pavla Černého, ktorý túto funkciu zvládol veľmi dobre po celých 16 rokov. Niektorí ma možno budú porovnávať a chcieť vidieť v inej podobe, ale...ja sa kvôli funkcii predsa nezmením. Som predsedom Rady a bol by som rád, keby sme s ňou vytvorili tím. Samozrejme, som rád, že budem mať vplyv na celú ➤

JÁN ŠICKO:
▲ Anjel, bronz, 1990

Osmosis, žula, 2008 ►

▼ Trojica, kombinovaná technika, 1993

cirkev a, pochopiteľne, to prinesie kritiku. Som na ňu pripravený, rád by som z nej niečo dobré vytiahol pre seba a celú cirkev.

Aké sú tvoje ciele na medzinárodnom poli?

Cirkev bratská je členom Medzinárodnej federácie slobodných evanjelikálnych cirkví, kde slúžim v misijnom odbore. Chcel by som tento kontakt udržiavať, pretože je to výborná práca. Tieto cirkvi neslúžia len v Európe a Amerike, ale aj v Ázii a myslím si, že zaujímavá by bola aj Afrika. Určite má zbory tohto typu, ktoré by mohli rozšíriť obzor. Pán Boh je Bohom všetkých, a keď človek cestuje, je obohatený zbožnosťou iných ľudí a národov. Rád by som pokračoval v ekuméne, som v Evanjelikálnej alian-

cii. Som vďačný za všetky cirkvi v pestrom spektre, myslím, že sa má Cirkev bratská čo učiť od druhých, ale máme aj čo druhým dať.

Ako ovplyvní zvolenie do funkcie tvoj vzťah k Pánu Bohu?

Zvolenie pre mňa znamená určitý duchovný vývoj, Pán Boh ma niekam vedie. To, že som bol zvolený, neberiem len ako prejav dôvery cirkvi, ale vidím, že ma k tomu povoláva Pán Boh. Z vlastných síl by som na to nemal a bál by som sa. Verím, že keď ma Pán Boh k tomu povolal, dá mi k tomu aj schopnosti, aby som tie štyri roky, ktoré sú predom mnou, dobrým spôsobom zvládol. Prajem si najmä, aby sa zo mňa nestal Kristus-úradník, ale aby som sa stále držal učenického ducha, a keď už bude veľa tej úradničiny,

aby som si stále budoval vzťah k Pánu Bohu. A aby som mal čo dať druhým ľuďom.

Ako sa zmení váš rodinný život?

Ja som rozhodil siete v rodine ešte pred kandidatúrou. Rozprávali sme sa o tom, čo moje prípadné zvolenie môže priniesť. Som veľmi rád, že mám udomelú manželku. Na moje cestovanie bola zvyknutá, bol som stále preč. Teraz, keď už máme staršie deti, to už ani tak neprekáža. Sme pripravení sa z Benátek nad Jizerou sťahovať do predsedníckeho bytu v Prahe na Žižkově. Nebudú to až také veľké zmeny, bude to akoby som bol kazateľom zboru, keď som desať rokov slúžil v Ústí nad Labem. ■

dialóg hudba v cirkvi

HUDEBA V CIRKVI

Pozoruhodnú myšlienku na tému „hudba“ vyslovila Bettina von Arnim (1785–1859), talentovaná spisovateľka a všestranná umelkyňa, patrónka mladých talentov a sociálna aktivistka, ktorej tvár bola zobrazená na nemeckej „5- markovke“ v období po páde Berlínskeho múru až do roku 2001: „Podstatným znakom hudby je to, že začína tam, kde zastáva rozum.“ K fenoménu hudby sa vyjadrujú ľudia v každej dobe. K jej kvalite, tvorbe, miestu v spoločnosti a vplyvu na ňu ako aj o výpovednej sile hudby o dobe, v ktorej vznikala. Zvyčajne sa neobídu autori, interpreti, užívatelia, trendy, zákulisie... Téma hudby, ako téma umenia zvykne byť kontroverzná. Možno aj preto, že Bettina mala pravdu.

JÁN ŠICKO: Dialóg, kov, 2004

Hudba na stole

TIBOR MÁHRIK

(Autor je zakladateľom a niekoľkoročným dirigentom spevokolu Eben Ezer.)

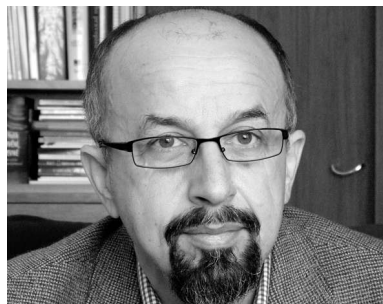

Foto: LUBO BECHNÝ

Hudba v cirkvi nie je výnimkou. Duchovný rozmer hudby otvárajúci komunikačný priestor medzi Božím ľudom na zemi a živým Bohom na nebi je sekulárnemu prostrediu cudzí, v cirkvi kľúčový. V bohoslužbe má hudba nezastupiteľné miesto.

V období Starej zmluvy sa s hudbou stretávame už v knihe Genesis. Bohu na slávu spieval Mojžiš, ľudom na vzdelávanie Azaf, Dávidove inštrumentácie boli úľavou na duši kráľa Saula a víťazstvo v boji s nepriateľmi zažila dokonca armáda so spevákmi na čele. Šalamúnov chrám poznal obetné bohoslužby doprevádzané stovkami školených spevákov a rozsiahlym vyše tisícčlenným orchestrom. Vymýšľali sa nové hudobné nástroje, nápevy. Bez spevu nebolo pravej bohoslužby. Nie náhodou najdlhšou knihou Starej zmluvy je kniha Žalmov.

Hudba v dejinách novej zmluvy prekonala vývoj s rozporuplnými pohybmi. Po prvých storočiach tvorivosti a vzájomnej fúzie židovskej tradície a gréckej hudobnej kultúry pápež Gregor Veľký (590–604) nariadil spievať unisono, zakázal všetky hudobné nástroje a ženy boli zo spevu vylúčené. K „záchrane“ duchovnej hudby prispel aj Ján XII. svojím nariadením z roku 1324, v ktorom zakázal v cirkvi používať akékoľvek prostriedky kompozície, ktoré sa rodia v sekulárnom prostredí. Ešteže reformácia naopak dala priestor ľudovým piesňam, svetským melódiám a rozvinula kompozíciu. Kráľovský nástroj, organ, sa najskôr z arén, kde vraždili kresťanov, síce pozoruhodne ujal v kostoloch, ale vzápätí bol vyhadzovaný z chrámov a barbary ničený. V roku 1727 ostal v protestantskom Škótsku len jediný exemplár! Hádky o správnosti hudobných foriem a liturgických spevov z času

na čas paralyzovali život cirkvi vo vnútri, preto prestávala byť svetlom a soľou navonok.

Niet nič smutnejšieho, ako hrozba prázdnej inštitúcie bez života z Ducha. Tam, kde je Duch Boží, tam je radosť, tvorivosť, bázeň, sloboda, disciplína a svätosť zároveň. Na miestach, kde došlo k duchovnému prebudeniu, pozorujeme okamžitý posun v hudobnej tvorbe a vznik nových piesní. Prienik Lutherových piesní do celej Európy, Metodistické hnutie v Anglicku, baptistické prebudenie a gospelový fenomén v Amerike, hnutie Armády spásy, pôsobenie sestier Royových na Slovensku alebo posolstvo Taizé, sú len niektoré príklady z mnohých.

Nedá sa premýšľať o hudbe v cirkvi a pritom nevnímať kultúrne prostredie, v ktorom žije a pôsobí. Od roku 1989 sa výrazne zmenilo. Jeho charakteristiky sa rýchlo menia. Ide o zložitý vývojový komplex, ktorého príčiny a dôsledky sú viaceré. Spomeňme aspoň niektoré.

Po rokoch ateizácie a totality nastal, okrem iného, hlboký úpadok školstva, ktorý poznačil aj hudobnú gramotnosť a kultivovanosť mladej generácie. Detské a mládežnícke vokálno-inštrumentálne telesá postupne zanikajú. Tretí sektor živorí. Urbanistický boom pamätá na banky, penzióny, butiky, herne a kaviarne, nie však na kluby, kde by sa ➤

pestovala hudba a umenie. Výnimky sú vzácnosťou. Razantný nástup komercie vytesňuje mediálny priestor pre hlbšie analýzy a zúfalo potrebnú reflexiu súčasných trendov. Naopak, materializmus a konzum zasadol na trón hodnotového rebríčka na všetkých frontoch. Veľkosť „trhu“ 5-miliónového Slovenska voči globálnym pohybom treba taktiež zahrnúť do úvah. Silná amerikanizácia valcuje svet a naša krajina už stihla uvítať nevкус popkultúry, ktorú so sebou prináša. Vlna „open air“ festivalov kresťanskej hudby v anglosaskom svete, napr. Spring Harvest v GB, ktorý po počiatčnom nadšení (1979) cez kontroverzný rozvoj (1990) vykazuje v súčasnosti všetky znaky skôr výhodného biznisu než duchovnej služby, dorazila aj k nám. V USA takmer 20 mil. evanjelikálov pestuje „zborovú turistiku“ a cirkvi otvorene začínajú hovoriť o fenoméne rozpadu zborov. Aká bude „slovenská verzia“ týchto trendov?

Cirkev však žije a bude žiť. Nepremôžu ju ani brány ríše pekla. Nesmie sa však vyhovárať. Ani na desaťročia prenasledovania, ani na to, že nebola na slobodu pripravená. Ani na nedostatok kvalitných hudobníkov, ani na nedostatok schopných textárov, či obdarených skladateľov. Cirkev má všetky prostriedky a zdroje, aby čelila výzvam doby a obstála v nich tak, ako Pán Ježiš Kristus od nej očakáva. Musí však ostať pokorná, oddaná, oslavujúca a slúžiaca. Nebude môcť efektívne slúžiť, ak uviazne v debatách typu – „worship“ áno alebo nie. Či sa bude spievať zo spevníka, alebo premietat' na stenu. Či sa smie hrať inštrumentálna hudba počas bohoslužieb, alebo nie. Či sú dôležitejší profesionáli, alebo amatéri...

Cirkev pri napĺňaní svojej misie bude musieť aj dnes zápasit' o hodnoty, ktoré sú iné, ako trendy doby. Bude sa musieť usilovať o kultivovanosť jazyka vo svojich piesňach. Nevyhne sa debatám o tom, čo je umenie a čo nevкус. Nesmie sa zľaknúť vyjadrit' sa k piesňam, ktorých teológia bude protirečiť Písmu (napr. „tak zaútočme chválou a poďme tancovať“ – text mládežníckej piesne), ale zároveň musí aj prinášať tvorbu kvalitnú a oslovujúcu človeka. Spreneverí sa svojmu poslaniu, ak nebude ochotná porozumieť hudobnému jazyku svojej doby len preto, že chce zachovať „čistotu umenia“, rovnako ako keď si ho osvojí natoľko, že splynie so svetom a prestane byť hlasom proroka v národe...

Dávid hovorí v Ž 69: *Budem chváliť meno Božie piesňou a zveľičovať ho budem vďakou. A to bude príjemnejšie Hospodinovi ako vôľ, alebo rohatý junec s rozdeleným kopytom. Keď to uvidia biedni, budú sa radovať a vám, ktorí hľadáte Boha, ožije vaše srdce.* Tu je hudba a liturgia v správnej akcii! Autentická výpoveď osobnej viery. Pri nej sa ľudia sýtia radosťou a v srdci novým životom z Božích prameňov. Krásnu duchovnú hudbu budú tvoriť hudobne zruční a vnútorne premenení ľudia v boľestivom zápase hľadania. Akého? Ide o neustálu pripravenosť a ochotu k mentálnej zmene opustiť dobré v mene lepšieho. Ktorým smerom? Smerom k lepšej oslave nášho Pána. K lepšiemu a zrozumiteľnejšiemu svedectvu tým, ktorí žijú okolo nás alebo prichádzajú prvý krát na bohoslužby. Načo? Aby cirkvi bola premieňaná mocou Božou a človek sa stával obrazom Božím a sláva Božia bola zjavená zomierajúcemu svetu. O takúto hudbu nám musí ísť. ▣

DANIEL MATEJ študoval hudobnú teóriu a kompozíciu na VŠMU v Bratislave, na Conservatoire national supérieur v Paríži a na Koninklijk Conservatorium v Haagu. Medzi jeho učiteľov skladby patria Louis Andriessen, Juraj Beneš, Betsy Jolas, Ivan Parík a ďalší. V roku 1995 bol pozvaný do Berlína ako 'composer-in-residence' v rámci umeleckého programu DAAD. Od roku 1996 pedagogicky pôsobí na HTF VŠMU.

Mgr. IVAN VALENTA (1940), dôchodca, v minulosti učiteľ hudby (ZUŠ, externe na konzervatóriu a VŠMU), vedúci redaktor vydavateľstva Hudobného fondu, laický kazateľ (Stará Turá, Betánia), skladateľ duchovnej hudby a piesní, redaktor spevníkov viacerých cirkví.

MARIAN LIPOVSKÝ má manželku Ľudku a deti Ester a Dávid, je vedúcim organizácie Mládež pre Krista, skladá piesne a hrá v skupine Timothy.

KAM KRÁČAŠ, HUDBA V CIRKVI BRATSKEJ ?

Skype-besedu viedol a redakčne spracoval
BOHUSLAV PIATKO.

Ako malý chlapec som sa radšej pristavil pri dverách katolíckeho ako evanjelického kostola. Z prvého sa totiž rozlievali svižnejšie spevy v porovnaní s nekonečne ťahavými spevmi evanjelikov. Čím chcem dnes, po mnohých rokoch, povedať, že hudba bola a niekde stále je signifikantným znakom určitej cirkvi. V krátkom časovom rozpätí (v priebehu tohto roka) som navštívil väčšinu zborov Cirkvi bratskej. Nepýtajte sa ma, aká hudba ju charakterizuje. Hovorili sme o tom s MARIANOM LIPOVSKÝM z Prešova, DANIELOM MATEJOM a IVANOM VALENTOM z Bratislavy.

Základná otázka: Aká hudba má znieť v Cirkvi bratskej na bohoslužbách?

D. Matej: Najskôr si povedzme, aká hudba zaznieva. To sa dá povedať jedným slovom: rôznorodá. Sme cirkev demokratického typu a tak je to takmer prirodzené.

Je to aj dobré?

D. Matej: Myslím si, že by mala byť dodržaná aspoň zásada duchovnej kvality. Mala by to byť hudba, ktorá má v sebe hĺbku a ktorá odráža prežívanie spirituality tých ľudí, ktorí ju používajú.

M. Lipovský: Mne sa páči, ako to funguje v cirkvi. Sme ako rodina. V rodine sú deti, rodičia, starí rodičia a každá z týchto generácií by si v cirkvi mala nájsť svoju hudbu. Moje deti v izbe počúvajú inú hudbu ako ja alebo moji rodičia.

Je iné, keď počúvajú deti vo svojej izbe, rodičia vo svojej izbe a rodičia rodičov vo svojej izbe, a je iné, keď sú všetci na bohoslužbách spolu v modlitebni. A o tejto hudbe chceme hovoriť.

M. Lipovský: U nás v Prešove je jeden týždeň dominantnejší mužský spevokol, potom je to mládežnícky

chválospevový spevokol a ďalšie. Jednoducho sa to strieda a nikto nemôže povedať, že sa naňho nedostáva.

I. Valenta: Samozrejme, v cirkvi môžu a majú existovať rôzne hudobné prejavy. Ale výsledný produkt na bohoslužbách má byť prijateľný pre všetkých. Treba však brať na zreteľ aj určitý fenomén, ktorý v cirkviach historicky znamená identitu cirkvi.

A tá je postavená na určitých štandardoch, ktoré sa nemenia, len sa inovujú. A práve týmito štandardmi sú jednotlivé cirkvi charakteristické. Hudba našej cirkvi pochádza zo zdrojov českej bratskej cirkvi, slovenskej evanjelickej, a tzv. prebudeneckej hudby začiatku minulého storočia. Tieto zdroje charakterizuje určitý duchovný a teologický obsah hudobnej tvorby. A to isté platí aj o hudobnej stránke, aspoň platilo, približne do konca minulého storočia. Táto hudobná tvorba bola originálna a bola veľkým prínosom v oblasti duchovnej piesňovej tvorby, hoci treba povedať, že čerpala aj zo zahraničných zdrojov. Originalita slovenskej prebudeneckej hudobnej tvorby je vzácnosť a identifikuje našu cirkev, ktorá sa hlási k tomuto hnutiu. Keby sme hodili cez palubu toto, v zmysle dnešných tendencií, že my už nepotrebuje ani spevník, odhodíme časť našej identity, aj našich teologických základov.

Čo z toho pre bohoslužobnú prax vyplýva? V niektorých zboroch sa spieva zo spevníka, v iných sa spevník prakticky ani nepoužíva. Je to dobré?

D. Matej: V Biblii sa píše, že múdry hospodár vynáša zo svojho pokladu staré aj nové... V našej cirkvi existuje fórum hudobníkov, na ktorom sa snažíme klásť si poctivé otázky, čo znamená kombinovať toto staré s novým... (a neraz zachytím z rôznych strán tvrdú kritiku na našu adresu. Nepríjemné na tejto „kritike“ však je to, že neprichádza férovou cestou, ale ako klebety a ohováranie, takže na ňu nie je vlastne možné konštruktívne reagovať). Siahnem do histórie ešte hlbšie ako Ivan, keď poviem, že pre mňa sa dochované ranokresťanské spevy podieľajú na našej identite tak isto, ako k našej identite môžu prispieť tzv. chvály (za predpokladu, že ich preverí čas). Voči chválam môžem mať nateraz plno výhrad, ale chvály sú tu a nemôžem sa tváriť, že nie sú...

Zostava na tejto besede vznikla preto, lebo istým spôsobom reprezentujete dva hlavné názorové prúdy v Cirkvi bratskej. Niektorí hovoria o Bratislave ako o centre antiworshipovej hudby, a o Prešove ako o centre ➤

proworshipovej. A toto je vlastne pokus o to, čoho sa dovoľáva Daniel Matej – povedať si z očí do očí svoje názory a hľadať prienik (nie konfrontáciu) a z prieniku výstup, ktorý by nadväzoval na tradície, ale zohľadnil aj súčasné trendy.

M. Lipovský: Nepovažujem sa za opozičníka voči našej spevníkovej tvorbe. Áno, voľakedy sa podľa hudby dalo rozoznať, ktorý zbor, ktorá cirkev kam patrí. Dnes sa to vytráca. Mne sa zdá, že tam, kde ľudia intenzívnejšie duchovne žijú, kde je viac radosti, ľudia viac spievajú, je aj viac novej piesňovej tvorby bez ohľadu na denominácie. Prišla veľká vlna worshipových piesní, ktorá zasiahla všetkých mladých bez ohľadu na cirkevné delenie. Ja by som sa nebránil tomu, aby ľudia staršej generácie robili nové piesne, no myslím si, že sa tak nedeje, preto sa u mladých presadzuje tento nový štýl. Asi je tradičná piesňová tvorba pre mladých neprijateľná, nevedia sa s ňou stotožniť. Nemyslím si teda, že mladí bojujú proti niečomu, bojujú za niečo, čo im je blízke. Robia to s nadšením a majú mnoho slabých miest – v samotných originálnych či prekladových textoch. Nemajú skúsenosti.

Povedzme si to na rovinu: mnohé texty privádzajú človeka do zúfalstva. Ale čo ma vyrušuje najviac je, že ako novinár sa stretávam s hlasmi: tam už nepôjdem, tam sa spievajú iba tie chvály, alebo opak, tie zatuchnuté staré piesne sa nedajú počúvať... Opäť opakujem, nebavíme sa o hudbe našich detí, ktorú spievajú vo svojich izbách, ale o hudbe, ktorá znie na bohoslužbách, je ich rovnocennou súčasťou ako kázeň. Mala by teda mať aj svoju výpovednú hodnotu.

I. Valenta: Metodisti v Bratislave to robia tak, že pred hlavnými bohoslužbami je modlitebná chvíľa spojená s chválami. Používajú spevníček, ktorý pripravil Slavo Král (BJB). On jednoducho spravil výber toho najkvalitnejšieho, mnohé piesne učesal najmä po textovej stránke a spievajú ich všetci. Mnohým starším, aj mne prekáža na-

príklad aj premietanie textov na stenu bez nôt. Prekáža mi aj to, že hudobne sú tieto piesne prebraté z iného, zväčša anglosaského prostredia a sú kostrbaté, lebo sú z iného hudobne rytmického prostredia a nemajú nadväznosť s domácou textovou dikciou. Po lopate povedané: nehrá hudobný a slovný rytmus a prízvuknosť. Zladiť ich vyžaduje veľký cit a veľa tvorivého ducha. Nemôžu to byť len akési mechanické preklady. Slovenčina napríklad nemá veľa jednoslabičných slov, ktoré sú v angličtine bežné a na ne je šitá hudba, a tak používame vatú, aká pasuje. Napriek

Bojím sa toho, že v našej cirkvi sú jednotlivé skupiny tak hlboko presvedčené o správnosti svojho názoru, že neviem, či budú ochotní v mene vytvorenia spoločnej veci tolerovať iný, rovnako silný názor.

tomu, že som muzikant, mám dost veľký problém vtesnať sa do toho, čo sa hrá a čo mám spievať z textov na stene.

D. Matej: Navrhujem, aby sme nateraz vynechali tento technicisticko-formalistický pohľad a pokúsili sa načrieť hlbšie do podstaty. Ja sa tu musím priznať, že ako hudobný skladateľ nemám rád popovú kultúru. A s tým mám problém – chvály sú produktom mediálnej popkultúry, ktorá vedie k povrchnosti a plytkosti. Žiaľ, chvály v tom prevedení ako ich poznáme, nie sú tou pravdivou poctivou rockovou hudbou, ale je to zväčša povrchný pop na spôsob hudby, aká zaznieva v sentimentálnych bēčkových hollywoodskych filmoch, či v komerčných rozhlasových staniaciach (v našom kontexte mi na um vždy príde trápny a silený prejav skupín ako Desmod a podobne). Mladí ľudia sa v tejto hudbe vzhliadajú a chcú svoju spiritualitu spojiť s touto hudbou a nejakým spôsobom ju aj spoja. Výsledok je to, čo počúvame. A to je dôvod, prečo sa ja k máloktorým chvá-

lam dokážem vnútorne pripojiť. Na bohoslužbách nedokážem prijať hudbu štadiónov a 'krútiť' nad hlavou zapaľovačom'.

M. Lipovský: Rozumiem tomu, čo hovoríš a chápem aj to, že ako hudobný skladateľ máš svoj vyhranený štýl. Ja tvoj problém nemám. Áno, je to tak pomenované „pop“, teda nejaký hlavný populárny prúd dnešnej doby. Pre mňa to znamená, že najviac percent ľudí, ktorí počúvajú hudbu v istom veku, majú radi práve takúto hudbu, a to treba využiť a osloviť ich. Mne je úplne jedno, či sa pár slov alebo textová fráza opakuje donekonečna.

Pre mňa je dôležité to, a hádam aj pre Pána Boha, že ak oslovím takýmto štýlom určitú skupinu ľudí, a je to úprimné, hĺbka v tom je a má to zmysel. Jednoducho – milujem Boha a môj štýl uctievania je takýto, a ja to takto prežívam, myslím, že je to dobré, je to zo srdca. Je mnoho príkladov, keď ľudia nevedia spievať a spievajú, lebo tak chvália Boha a robia to srdcom.

D. Matej: ... Ale ja s tým, čo, a hlavne ako to hovoríš, súhlasím. (Škoda, že o tom častejšie a viacej nehovoríme.) Ja v žiadnom prípade nechcem v tejto debate zdôrazňo-

vať profesionalizmus. Profesionalizmus samotný nikomu a ničomu nedá hĺbku. Ani estetickú, ani duchovnú. Chcem povedať a ako člen Odboru pre duchovnú hudbu a spev CB a spevníkovej komisie, aj poďčiarknuť, že dokážem oddeliť svoj osobný vkus od toho, čo je dobré pre celé spoločenstvo, aj keď sa s tým z hľadiska môjho osobného vkusu nemusím stotožniť. Ale musím v tom vidieť duchovnú hĺbku a poctivosť. Viem, čo musím akceptovať ako človek, spoluzodpovedný za výstup pre celok. Tým výstupom by mal byť nový spevník. V duchovnej hudbe bola najmä po revolúcii v 90-tych rokoch istá živelnosť. Nadšenie z búrania starého a prijímania nového. Toto obdobie už prešlo. A aj keby nie, nemôže živelnosť byť kritériom pri tvorbe spevníka pre celú cirkev.

Je úplne v poriadku, keď niekto, aj mladý, nevie spievať a spieva srdcom. Ale to pre nás, čo sa zamýšľame nad podobou spevníka a hudby v cirkvi vôbec neplatí. My musíme zachovať odstup, musíme brať do úvahy, ➤

čo znamená „vynášanie starého a nového“. Výsledkom nemá byť „rozmnosenina z domácej tlačiarne“ ako jedno-razová pomôcka, ale kniha, spevník, ktorý bude slúžiť dlhšie obdobie mnohým ľuďom.

Ktorým smerom sa teda vývoj uberá? A nebudem to deliť geograficky na centrá pro- a anti-, ale tematicky. Sú tieto dva hlavné prúdy a je tu cirkev so svojimi bohoslužbami. Čo prevládne – nejaký zjednocujúci akceptovateľný prvok, alebo zborová živelnosť?

D. Matej: Ty si, Marian, hovoril, že v niektorých zboroch je viac radosti a viac nadšeného spevu. Ono je to ťažko povedať, čo je skutočná radosť a jej prejavy. Nemusi to byť vždy výbuch emócií, ale aj hlboký meditatívny ponor... Daniel Pastirčák používa termín triumfalizmus, čo znamená, že emocionálnym vyznávaním a chválením Boha akoby sme zakrývali strach z toho, že sme vlastne nalomení trstiny, ktoré sú vnútorne často rozorvané a zničené a bojíme sa to pripustiť, tak to prebýjame nejakým pozitívnym dopingom. A ja v tom vidím úskalie, nielen piesňovej tvorby, ale našej doby ako takej, že triumfalistickými prejavmi prebýjame strach zo samoty, z vlastnej slabosti. V tých starých spevoch, aj v Transcendencii, cítim úžasnú pokoru slabého, zbožného, vyznávajúceho človeka, ktorý stojí pred veľkým a nekonečným Bohom. Tieto piesne na mňa pôsobia duchovnou hĺbkou a silou preverenou časom. Na to, aby som ich prijal, mi stačia v podobe v akej ich máme v spevníku, nepotrebujem ich počuť v novom aranžmáne (po akom často túžia mladí ľudia). Moja skúsenosť naopak je, že akýkoľvek zásah a pokus o ich aktualizáciu ich iba pokazí a túto ich silu zoslabí...

M. Lipovský: Som nadšený, že sa uvažuje o novom spevníku. To je ozajstná cesta zo závozu. Odhodiť všetky osobné názory a sústrediť sa na maximálnu kvalitu tak hudobnú, ako aj textovú. Kde sa ukáže, že aj nová pieseň môže byť kvalitná, rovnako, ako sa ukáže, že nie všetko staré je neživé a zastarané. Súhlasím s Danielom aj v tom, že nemožno ísť cestou 90-tych

rokov, teda cestou len nadšenej živelnosti. To bol výbuch slobody a ani sme neuvažovali o tom, že by sme chceli preberať inú kultúru. Tie piesne nás oslovili a spievali sme ich. Dnes už aj ja vidím, že mnohé bolo na úkor kvality. Ale aj v našom spevníku sú hrozné slovné spojenia, nebiblické texty, umelecká naivita a plochosť bez hĺbky. Aj tam sú piesne, kde slovenské texty nepasujú do nemeckých melódií, sú tam mnohé príliš sladké royovské piesne, s ktorými sa mladí dosť ťažko stotožňujú a podobne. Ak sa teda uvažuje o novom spevníku, je to to najlepšie,

Buď vytvoríme opäť nejakú spoločnú identitu duchovného spevu v Cirkvi bratskej, alebo to nespravíme a Cirkev bratská bude známa tým, že si každý zbor bude spievať svoje.

čo sa môže stať. A keď ešte dokáže zachovať dobré zo starého a prijať najlepšie z nového – to bude fantázia. Hoci – možno je už neskoro.

I. Valenta: Neskoro. Tieto snahy už boli koncom 80-tych rokov. No prišla do toho revolúcia a všetko padlo. Išlo o spoločný projekt niektorých evanjelických cirkví. Niektoré si už medzitým spravili svoje vlastné spevníky. Keď som vyzýval na pokračovanie prác u nás, konferencia niekoľkokrát povedala, že spevník sa robiť nebude, lebo si to zbory neželajú.

D. Matej: Treba to brať ako fakt, že si to vtedy zbory neželali. Ale netreba vynaloženú prácu zahodiť. Napokon, myšlienka nového spevníka začala opäť silnieť preto, lebo si čoraz viac ľudí uvedomuje, že z tých 600 piesní, ktoré sú v spevníku, možno dnes oslovuje tretina. Takže máme len dve možnosti: Buď vytvoríme opäť nejakú spoločnú identitu duchovného spevu v Cirkvi bratskej, ktorá nás bude charakterizovať, tak ako evanjelikov charakterizoval Transcendensia a charakteri-

zuje nový evanjelický spevník, či ako prebudenecké hnutie charakterizovali Sionské piesne, alebo to nespravíme a Cirkev bratská bude známa tým, že si každý zbor bude spievať svoje.

Bola by to dobrá cesta?

D. Matej: Ak by nastal druhý prípad, tak ja úplne slobodne, bez akýchkoľvek výčítiek svedomia poviem: fajn, odchádzam, budem sa venovať iným veciam. Ale ak spevník chcem, potom sa nemôže stať to, že ostatné zbory doslova ohovárajú Bratislavu, že si robí akúsi súkromnú aktivitu a chce si spraviť nejaký nový spevník, kde vylúčia všetky novovzniknuté piesne. To nie je pravda!!!!

Dobre. Myšlienka je na svedie, komisia funguje, práce sa rozbiehajú. Môže to byť síce bratislavská iniciatíva, ale treba do nej pritiahnuť aj zástupcov iných hudobných smerov a zborov. Ste napríklad vy, ktorí istým spôsobom reprezentujete dve ponímania hudby v Cirkvi bratskej, schopní a ochotní spolupracovať? Marian!

M. Lipovský: Ja naozaj verím tomu, že nový spevník spojí generácie, nový spevník s celou škálou kvalitnej starej i novej piesňovej tvorby začne budovať nové vzťahy. Keď už nebude v zboroch stav na bohoslužbách: zoberte si papiere, ideme spievať chvály a potom: spievame pieseň zo spevníka. Veď to inde funguje. Mladí neodmietajú spev starých piesní, a keď bude kvalitná nová tvorba, určite ju neodmietnu ani starší. No bojím sa toho, že v našej cirkvi sú jednotlivé skupiny tak hlboko presvedčené o správnosti svojho názoru, že neviem, či budú ochotní v mene vytvorenia spoločnej veci tolerovať iný, rovnako silný názor.

D. Matej: Skutočne to nie je jednoduché. Len pre informáciu: V Cirkvi bratskej existuje Odbor pre duchovnú hudbu a spev, v rámci ktorého sa vytvorila spevníková komisia. Teraz monitorujeme stav. Teda – aké piesne sa kde spievajú. Milica Kailingová vyslala veľmi jasné signály do zborov, no ale nie všetci, dokonca ani členovia hudobného odboru, ➤

spolupracujú tak, aby práca išla hladko. Skôr by som povedal, že sa takmer nič nedeje. No ak niečo chceme, treba vážne začať. Napríklad, aby si v zboroch dali tú námahu, že by sledovali, čo sa u nich najčastejšie spieva a písali týchto 100 alebo koľko piesní z kresťanského spevníka, chvály atď. Je to mravčia práca, ale bez nej sa nepohneme a predovšetkým nenájdeme spoločnú cestu.

I. Valenta: Vrátim sa k tomu, že nevznikajú nové piesne. Nie je to celkom pravda, lebo v Bratislave na večerných zhromaždeniach sa často skúšobne nové piesne spievajú. Mládež tam nechodí. No dorastenci áno a na viaceré zareagujú, vypýtajú si ich a spievajú ich aj v doraste. A môžem povedať ešte jedno – prvý výstup už bol. Zozbierali sme viačerné a adventné piesne a spravili sme výber z asi 180 piesní z rôznych okruhov a zborov a na internete už dlhší čas visí v ponuke výber asi 50 piesní.

D. Matej: Trochu osobná otázka do Prešova: Marian, vieš ty ako hudobník, že by sa to u vás stiahlo z webu, a že by ste to skúšobne spievali?

M. Lipovský: Priznám sa, že o tom neviem, ani o tom, že by dačo takéto existovalo. Ale neviem, či tento spôsob je ten najúčinnjší... Možno treba ponúknuť priamo nahrávky... Moja skúsenosť je taká, že kým to ľudom neponúkame takmer v podobe torty, tak to nezoberú.

Nemáme priestor na to, aby sme tu rozoberali techniku spolupráce...

D. Matej: Ja by som predsa len zareagoval na Mariana. Už to v tejto besede trochu preblesklo. Veľké úskalie dnešnej doby je v tom, že – povedal by som – ako keby celý svet okolo mňa mal fungovať tak, aby ma uspokojil (teda bol akýmsi produktom na konzumáciu). Kazateľ, aby nasýtil moju dušu, spevák aby ma zaujal, supermarket, aby ma nakrmil a obliekol a podobne... A ty si to vlastne povedal – čakáme prebytok ponuky v dokonalom stave... Až tak niekoho preberieme k aktivite. Ale ak budeme akceptovať tento stav, tak náš svet zanikne, rozpadne sa do totálnej atomizácie ego-

istických indivíduí. Ja si myslím, že cirkev má mať aj nejakú autonómnú autoritu, že nemôže stavať len na tom, ako zaujať ľudí a nemôže sa tomu prispôbiť. Svet nemôže fungovať len na báze reklamy! Ak ešte aj duchovný život a duchovná tvorba by mali takto fungovať, tak sme skončili. Za pár rokov je po nás.

M. Lipovský: Každý z nás si oblečie len to, čo sa mu páči, každý z nás si pozrie v televízii to, čo sa mu páči, a my to musíme rešpektovať. A musíme hodnoty ponúkať v takej podobe, aby boli prijateľné. Ak sa teda niečo

Treba odhodiť všetky osobné názory a sústrediť sa na maximálnu kvalitu tak hudobnú, ako aj textovú.
Až tak sa ukáže, že aj nová pieseň môže byť kvalitná, rovnako, ako sa ukáže, že nie všetko staré je neživé a zastarané.

vytvorí, tak ľudia musia pochopiť, že je to dobré, kvalitné, vhodné na to, aby po tom siahli. Ak tento marketing nezvládame, ďalej sa nepohneme.

D. Matej: Ubezpečujem všetkých, že neinvestujem a nebudem investovať čas do vecí, ktorým neverím. To či je moja viera pochopená a akceptovaná inde, v iných zboroch, záleží len na tom, či sú ľudia ochotní komunikovať. Ja budem rád, keď sa to objaví aj v Dialógu, lebo cítim rozkol medzi Bratislavou a ostatným Slovenskom. Nech je Slovensko voči nám kritické, ale nech komunikuje. Mne sa stalo niekoľkokrát, že som niečo povedal, povedzme na KMCB, bolo tam plno mladých, super rozhovor, a keď som odtiaľ odišiel, také echá chodilo o mojej prednáške, že nechápem, kde sa vzali.

M. Lipovský: Som rád, že sa to posunulo aj trochu do všeobecnejšej roviny. To nie je problém Bratislava a ostatné Slovensko, to je problém čoraz menšej ochoty byť tolerantný voči iným názorom. To je o tom, kto je aký kres-

t'an. Daniel, ak ťa niekto ohováral a ani nebol na prednáške, to nie je problém Bratislavy a ostatných, to je problém charakteru. To je jednoducho hriech.

D. Matej: Na záver teda dve veci: Po prvé: začnime sa rozprávať a počúvať, hovoriť svoje názory do očí a nie poza chrbát. Znesiem všetko a som ochotný hovoriť s kýmkoľvek, a nie je, ani nikdy nebolo a nebude mojou snahou niečo niekomu (a tobôž bez diskusie) zakazovať. Ak sa (napríklad) čitateľom tohto rozhovoru dostane do uší niečo podobné, tak je to klamstvo.

Po druhé: Nenechajme sa mladými „vydierať“ tým, že by sme poľavili v nárokoch na kvalitu a duchovnú hĺbku ich hudby. Koľkokrát som počul ten – podľa mňa hrozný – názor: radšej ich nechajme, nech si robia po svojom, len aby nám neodišli „do sveta“, len aby ostali doma, v našich zboroch... Ak má toto byť motivácia k tomu, aby sme sa o ich často plytkých, povrchných a neraz asi aj neúprimných prejavoch duchovného spevu nebavili otvorene kriticky, tak je to opäť iba pasca, lebo takto im NIKDY nepomôžeme k skutočnému prežitiu osobnej viery, ani k vytvoreniu skutočne osobného vyznania tejto viery cez duchovnú pieseň. A naopak, verím, že často pravdivo kritický postoj, ktorý azda aj riskuje to, že našu kritiku odmietnu a „odiđu do sveta“, môže vytvoriť ten moment pravdy, z ktorého sa môže zrodiť nová opravdivosť... ■

Tu ukončím záznam besedy, lebo o mladých sme hovorili v minulom čísle, Bratislava vs. Slovensko bude o mesiac.

Touto úvodnou besedou ponúkame stránky nášho časopisu na ďalšiu diskusiu o hudbe v cirkvi. Dnes sme problém len položili na stôl. Za seba musím povedať, že mňa táto beseda a jej odkaz potešili. Aj keď to nie je odkaz o tom, aký charakter má mať hudba v CB. No nenaplnila sa obava z konfrontačného stretnutia. Naopak, ukázalo sa, že keď je ochota komunikovať, veci by sa mohli rozhýbať. A dúfam, že diskutujúci na to nezabudnú, keď príde na konkrétnu robotu.

dialóg hudba v cirkvi

JÁN ŠICKO: Dialóg tvarov, Južná Kórea, granit, 2001

Ing. ONDREJ LUPTÁK, CSc.

21. 5. 1921–5. 10. 2003

Pripravil: JOZEF UHLÍK

Začiatkom októbra uplynulo 5 rokov od smrti významnej osobnosti Cirkvi bratskej druhej polovice 20. storočia, Ondreja Luptáka.

Narodil sa v Mýte pod Ďumbierom. Jeho otec, tiež Ondrej, bol lesným robotníkom a po pracovnom úraze zomrel ešte pred narodením syna. Matka Zuzana, pôrodná asistentka, zostala s novorodencom a jeho staršími bratmi Jánom a Jozefom úplne sama. Napriek ťažkej sociálnej situácii umožnila všetkým svojim deťom, aby vyštudovali. Po vychodení meštianskej školy v Brezne sa Ondrej v roku 1936 stal učňom v Podbrezovských železiarňach. O rok neskôr jeho sesternica Júlia Ličková v Lučenci prežila, čo znamená narodiť sa znova v zmysle evanjelia. So svojou skúsenosťou sa najprv prostredníctvom listov, neskôr aj osobne zdieľala so svojimi rodnými v Mýte. Svedectvom o Božej oslobodzujúcej láske významne ovplyvnila život v dedine. Posolstvo evanjelia medzi prvými prijali mama aj chlapci Luptákovci, a rozhodnutie žiť pre Krista významne ovplyvnilo ich ďalšie životné nasmerovanie. Mladý Ondrej pokračoval v štúdiách najskôr na strojníckej priemyslovke a potom na Strojníckej fakulte SVŠT v Bratislave. Tu sa zapojil do spoločenstva Modrého kríža (MK) a evanjelickej mládeže a svojím obdarovaním vytvárať prirodzené kamarátske vzťahy so spolužiakmi pomohol mnohým v ťažkých vojnových časoch pri hľadaní Boha. V roku 1944 prežila jeho rodina tragédiu, pretože brata Jozefa, ktorý sa ako vojak slovenskej armády zapojil do Povstania, fašisti zajali a popravili.

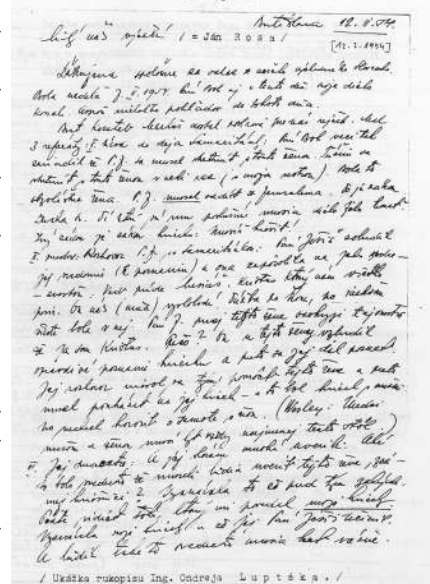
Po ukončení vysokej školy sa roku 1949 oženil s Vlastou Zúberovou. Manželka mu bola po celý život oporou a spolupracovníčkou. Ich rodina bola vždy otvorená pre ľudí, ktorí potrebovali pomoc. Pán Boh im daroval štyri deti: Zuzanu,

Hanku, Ondreja a Jozefa. Keď komunisti zrušili spolok MK, Ondrej Lupták s rodinou našli duchovný domov v zbere Jednoty československej v Bratislave, kde viac volebných období pôsobil ako člen staršovstva. V roku 1959 ho zatkli a vo vykonštruovanom procese spolu s ďalšími bratmi (J. Rosa – Rosenberger, V. Matej, J. Hollý) obvinili z rozvracania republiky. Odsúdili ho na jeden a pol roka väzenia. Jeho „previnením“ bolo členstvo v MK a ovplyvňovanie iných ľudí nepriateľskou kresťanskou ideológiou. V roku 1968 ho reha-

bilitovali. V roku 1972 obhájil vedeckú hodnosť kandidáta vied. Ako šesťdesiatjedenročný odišiel do dôchodku, ale nie na odpočinok. Svoje tvorivé schopnosti naplno rozvinul v práci pre rozvoj cirkvi. Zúčastnil sa na projektovaní a vedení stavieb modlitební v Bardejove (1973–1975), Leviciach (1983–1985) a Banskej Bystrici (1985–1988). V rokoch 1988–1993 pôsobil ako tajomník Slovenskej biblickej spoločnosti a tajomník predsedníctva Cirkvi bratskej na Slovensku. Zúčastňoval sa na práci prekladateľskej komisie ekumenického prekladu Biblie. Zmena politických pomerov na Slovensku v roku 1989 našla Ondreja Luptáka pripraveného naplno využiť nadobudnutú slobodu. Zapojil sa do viacerých projektov celoslovenského významu. Už v roku 1990 zakladal slovenskú redakciu TWR, neskôr stál pri

založení Zväzu evanjelikálnych cirkví v SR, kde pôsobil ako tajomník. V rokoch 1988 až 1994 bol zástupcom a ekonómom vydavateľstva Nádej, ktoré počas svojej činnosti vydalo väčšinu spisov Kristíny Royovej, kazateľa J. O. Markuša a ďalšiu duchovnú literatúru. Pracoval tiež v časopise pre deti Dúha. V roku 1992 spoluzakladal Katedru evanjelikálnej teológie a misie na UMB v Banskej Bystrici. Neskôr tu pôsobil ako tajomník katedry a učiteľ.

Ondrej Lupták zomrel 5. 10. 2003 v Banskej Bystrici. ■

Ukážka rukopisu Ing. Ondreja Luptáka.

BRAT ČI PRIATEĽ?

(Spomienka)

MUDr. KAROL MIKA, Banská Bystrica

Súrodencov, či už pokrvných alebo duchovných, si nevyberáme. Sú nám daní. Ale o tom, či je niekto hodný nášho priateľstva, rozhodujeme sami. Tých prvých jednoducho máme a musíme ich znášať takých, akí sú. Niečo podobné zakúšal aj Boží Syn, keď si nahlas povzdychol a vyslovil svoj názor na adresu tých, čo ho obklopovali (Mat 17, 17). A to bolo ešte predtým, ako mu nakoniec najvernejší dvanásť dokázali svoju nehodnosť v čase najťažšom. Nestáva sa nám preto nič, čo by sa od veriacich bratov a sestier nedalo očakávať. Ak Pán Ježiš túto vyberanú spoločnosť napriek všetkému neprestal milovať, nič nás nezabaví povinnosti zachovať sa podobne, aj keď je to niekedy nesmierne ťažké. V tejto oblasti však môžeme víťaziť jedine s Božou pomocou a v jeho sile.

Aj Ondrej Lupták zažíval bratov, ktorých nebolo ľahké milovať. Medzi nimi boli aj takí, ktorí mu osobne mali byť za čo vďační. Po nežnej revolúcii s nadobudnutím slobody sa začali aktívovať aj novoprijatí členovia našich zborov. Nováčikovia síce ešte nič pozitívne pre cirkev neurobili a pre svoj mladý vek ani veľmi nemali kedy, ale vari si mysleli, že zborom najviac pomôžu tvrdou kritikou starších. Vyčítali im chyby, ktoré podľa nich v minulom režime urobili, alebo možno urobili. Samosudcovia sa zviditeľňovali až neprimerane hlasito otvorenými listami, ktoré nechali kolovať po zboroch. Terčom takejto generačnej revolúcie

v cirkvi sa stal aj Ondrej. Nezáležalo na tom, že práve jeho za náboženské presvedčenie vtedajší režim väznil. Iniciatívnym kritikom vyplývalo, že pri svojej vedúcej funkcii v cirkvi musel kolaborovať s režimom. Žiadali verejné ospravedlnenie. Navrhovali, aby sa vzdal všetkých verejných funkcií, asi tiež v prospech tých, čo ešte žiadne skúsenosti nestačili nadobudnúť. Veľkorysosť a pokora nášho brata sa prejavili bez otáľania. V záujme pokoja s tými, ktorí majú byť naši pokračovatelia sa ospravedlnil, napriek tomu, že sme niektorí namietali, že to výchovne na mladých aktivistov bude pôsobiť negatívne, najmä ak sa niekto ospravedlní za to, čo neurobil. Napriek tomu veľmi pokorne prosil pisateľa inektív o prepáčenie. Horšie bolo s činnosťou pre cirkev a spoločnosť. Za čestnými funkciami, kde treba robiť, ale žiaden osobný profit z toho neplynie, sa nikto nehrnie. A dobre, že tieto činnosti nikto iný neprebral, lebo za tie roky, čo Ondrejovi v živote ostali, urobil ešte veľa užitočného a dobrého v edičnej a vydavateľskej činnosti, na teologickej fakulte UMB v Banskej Bystrici, v Biblickej spoločnosti a v ďalších aktivitách. Vzdelávanie duchovného dorastu mu obzvlášť prirástlo k srdcu. Tu nevstupoval do hotovej práce, ale vytváral a inštitucionálne zakladal a tvoril študijné podmienky.

Ale už o niekoľko rokov si musel Ondrej vypočúť výrok cirkevného predstaviteľa, ktorý si v slušnej spo-

ločnosti nedovolí ani ateista: „Starí tu už dávno nemajú čo hľadať.“ Pretože v tom kolektíve bol najstarší, nemohol to nebrať osobne. Aj tu sa prejavila jeho pokora a láskavosť. Vzdal sa funkcie a bez obrany voči autorovi hanlivého výroku ustúpil z cesty tým, čo majú „právo“ mladosti vyháňať starých. Bolo na to treba veľa odpúšťania, bez nároku na pokánie toho, kto si necítí ani základné ľudské hodnoty. Brat Lupták sa však nestaral iba o veľké projekty, ale operatívne riešil aj drobné a pre niekoho aj podradné úlohy. Vždy siahol do vlastnej peňaženky a nečakal, že to urobí a zaplatí zbor. Ondrej mal rád ľudí, miloval človeka. Nestačilo mu zotrvať s veriacimi iba počas obligátnych stretnutí. Stále a pod rôznymi zámenkami organizoval spoločné poseidenia, ktoré spolu so svojou manželkou po každej stránke zabezpečil. Náš obľúbený brat miloval hudbu. Aj preto sa spoločné stretnutia, ktoré organizoval, vyznačovali obligátnym zastúpením spevu, kde vynikal jeho lahodný tenor. Komunikáciu s ním vyhľadávali všetci, ktorým išlo o nezištné priateľstvo, ale tiež o spoluprácu na dobrej veci.

Preto na otázku v nadpise, či brat, alebo priateľ, možno jednoznačne odpovedať: Ondřík bol nielen dobrý brat, ale aj verný priateľ. A takýchto vzťahov nie je ani medzi veriacimi nikdy nadbytok. Vďaka Pánu Bohu za všetky chvíle, ktoré sme s ním mohli v láske prežívať. ■

(Príspevok redakčne skrátený)

ZBOR VRANOV nad TOPLŤOU

Dvojstranu pripravil: PAVOL BOMBA
Foto: ŠTEFAN ONDOVČÁK

Počiatky duchovného prebudenia vo Vranove spadajú do polovice 30-tych rokov minulého storočia. Prichádzajúci kolpoltéri sa stretávajú s rodinami M. Šalantaya st. a Kožeja v mestskej časti Táňa a rodinou Juraja Vysokého na Vranovskom Dlhom. Ako kolpoltér túto oblasť navštevoval aj Tomáš Halža, ktorý sa sem roku 1949 priženil. Odvtedy začali pravidelné stretnutia pri Božom slove, a postupne sa pridávali rodiny Praženícovcov a Bockovcov, patriace k Bratskej jednote baptistov. Voľnou prepojenosťou paralelne pokračovalo aj stretávanie na Táni. Pribúdali ďalší: manželia Malí, sestra Palenčíková s rodinou, Šrankotovci. Začiatkom 70-tych rokov sa v dome T. Halžu dokončila prvá modlitebná miestnosť, ktorá svojmu účelu slúži dodnes. Približne v tom čase začína slúžiť Božím slovom a neskôr viesť mládež Pavol Halža, syn T. Halžu. V službe Božím slovom sa však striedajú aj ostatní domáci bratia, neskôr sa práce s deťmi ujíma Vierka Praženícová.

Aj keď niektoré rodiny v ďalšom období z Vranova odišli, Pán pridal nových ľudí, napr. Onduskovcov, sestry Kunové s manželmi, neskôr Ondovčákovcov. Duchovný život spoločenstva by sa tiež nevyvíjal bez pravidelných návštev bratov z prešovského zboru CB a baptistického zboru v Košiciach, ale aj z iných miest obidvoch cirkví. Ochotná služba týchto bratov (kazateľov i laikov bez rozdielu) sa stávala zvlášť cennou. V roku 1999 do vranovského spoločenstva prichádza prvý ordinovaný kazateľ Peter Prištiak s misiou pre Topliansku dolinu. Po takmer štyroch rokoch prežíva Božie volanie do služby nového zboru v Hermanovciach a vikárom vranovskej stanice sa stáva Pavol Bomba. Dlhodobšie úsilie o štrukturálne zmeny vzťahov prešovského zboru k svojim stanicami a hľadanie vlastnej totožnosti vyvrcholili 1. 1. 2007 ustanovením samostatného Zboru CB vo Vranove nad Topľou.

Cesta k osamostatneniu

Za pohybmí vedúcimi k nášmu osamostatneniu sa stála Božia aj ľudská iniciatíva. Dlhodobá pozícia Vranova ako stanice zboru v Prešove výrazne určovala charakteristické prvky vývoja posledných rokov. Ťažko hovoriť o nejakej koncepcii, či systémovom záujme domácich o svoju budúcnosť. Skôr tu bolo akési hľadanie vlastnej identity v ovzduší sústavnej závislosti: 50 km vzdialenosť, nekonečné služobné i bohoslužobné dochádzanie obidvoch strán, nižšia participácia na veciach zboru, nespokojnosť s riešením niektorých citlivých vecí. Pritom bolo potrebné zabezpečovať vlastnú prácu stanice, obsahom takmer totožnú s prácou bežných zborov. No zároveň nám fungovanie v tomto režime poskytovalo isté nevyslovované pohodlie, keďže kožu na trh sme v podstate nikdy neniesli.

Od r. 2000 začali byť myšlienky o transformácii čoraz častejšie a viedli nás k intenzívnejšiemu zaoberaniu sa svojou budúcnosťou. Prioritu medzi podnetmi dostal projekt Betánia, zameraný na dvojúčelovú výstavbu modlitebne a zdravotnícko-sociálneho zariadenia, následne spojenú so založením zboru. K realizácii projektu však nedošlo. Svoje medzi iným tu zohralo nevhodné načasovanie týchto náročných aktivít práve na dobu vyčerpujúceho diela v Hermanovciach, ktoré odčerpalo aj vôľu a zdroje. V čase emocionálneho vyrovnávania sa s „duplicitným fiaskom“ (nerealizácia projektu a odchod kazetľa Prištiaka do Hermanoviec), spoločenstvo stálo pred výzvou ďalšieho duchovného života v očakávaní na Božie vedenie. ■

Čo ďalej

Založenie zboru je iste významnou udalosťou pre konkrétne spoločenstvo i celú cirkev a spravidla býva aj motiváciou pre ďalšiu prácu. Potrebujeme však zrelo poznávať, že prvoradá je starostlivosť o zdravý duchovný rozvoj, tá musí udávať smer ostatným zviditeľňujúcim snahám, nie naopak. Ako miniatúrny zborček nás okrem iného aj vyššie zmienené nezdary učia neočakávať pokrok v anihilačnom zavesení sa na vodcu, ktorý by neohrozene vyhrával „naše“ boje, ale v dozrievaní k učenickej samostatnosti. Chceme veriť zasľúbeniu, že Hospodin bude aj naďalej na nás pamätať (Ž 115, 12) s tým, že na celkovom výsledku, o ktorý býva najväčší záujem, sa vždy budú podieľať konkrétne životy a kroky jednotlivcov – dobré i zlé. Na „pokos s Vranovom“ sa tak môžeme pozerat' s oslobodzujúcim dištancom od skresleného gamalielského kritéria: ak to vyjde, bolo to Božie dielo, ak to nevyjde, bolo ľudské. Spoločenstvo potrebuje ísť dopredu nastúpenou cestou nádeje a spoliehania sa na Božiu pomoc s maximálnou zodpovednosťou za individuálny a kolektívny rast. Vedenie i kráčanie po tejto ceste je ťažké, ale nevyhnutné. ■

Niektoré oblasti zborovej práce

Modlitebná skupinka žien

Niekoľko sestier sa pravidelne stretáva k modlitbám, ktorých predmetom sú aktuálne veci zborového života a práca Misie na Níle. Táto služba je motorom nášho duchovného života a v napojení na všeobecný modlitebný život spoločenstva nenahraditeľná. Sestry zreľšieho veku, ale hlavne ducha prežívajú radosť z vypočutia mnohých modliteb, osobné i vzájomné obohatenie. Niektoré z nich sú zapojené aj do modlitieb ženského hnutia Aglow.

Práca s deťmi

Aj keď ich nemáme veľa, vidíme v nich významných pokračovateľov nesenia dedičstva viery, čo je spojené s potrebou čo najzodpovednejšieho prístupu k nim. V zborovej výučbe sú rozdelení do dvoch skupín: besiedka – dorast/mládež. Učiteľmi sú vedení k orientácii v Písme, chápaniu Božích právd, osobnému životu viery, svedectvu vo svete, zborovej angažovanosti. Mládenci k skúmaniu aktuálnych životných problémov súčasného človeka z pohľadu kresťana. Veľmi nás teší, že pred časom založili hudobnú skupinu.

Skupinky

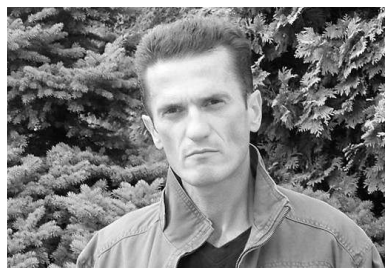
...mávame v domácnostiach s pravidelným striedaním sa vždy u inej rodiny. Realizujeme ich na základe poznania, že kvalitatívne cirkev nemôže existovať bez čulých vzťahov, zahrňujúcich bližšie poznávanie sa, vzájomné zdieľanie a nesenie radostí i problémov, spontánne uctievanie Pána, rast v učení sa Božím veciam i službu neobráteným.

Humenné

Považujeme za neoficiálnu stanicu zboru. Jej jadro tvorí rodina Ondovčákovcov, ktorú nám Pán daroval zvláštnou cestou a za ktorú sme mu veľmi vďační. Začiatkom r. 2002 otvorili svoju domácnosť s túžbou pomôcť rastu nášho spoločenstva a šíriť evanjelium v najbližšom okolí. Službou skupiniek i menovanej rodiny prežilo v tomto prostredí Božie navštívenie niekoľko ľudí. ■

PAVOL BOMBA

Narodil sa roku 1965 v Bardejove do veriacej rodiny. V čase začiatkov bardejovského zboru, napriek detskému veku, veľmi intenzívne prežíval niektoré fázy a aspekty jeho duchovného vývinu, a to najmä prostredníctvom svojho otca. Tam kdesi boli zárodoky neľahostajnosti voči životu cirkvi a jej budúcnosti. Po ukončení stavebnej priemyslovky sedem rokov pracoval na reklamno-propagačnom oddelení ako výtvarník. Práca ho, podľa vlastného vyjadrenia, emocionálne veľmi naplňovala, lebo v nej, ako jedinej zo všetkých ďalších, mohol pri absencii počítačov súčasne uplatniť talent a záľubu. 25. 6. 1984 sa Pán Ježiš Kristus rozhodujúco dotkol jeho srdca a on ho prijal ako svojho záchrancu pred trestom za hriechy. Nasledujúce dva roky vojenskej služby sa preňho stali časom vzácneho pokoja a naplnenia svedeckými aktivitami. Roku 1990 sa oženil a usadil vo Vranove nad Topľou. Vedúci zborovej stanice ho hneď zapájal do služby Božím slovom. Nasledujúce pravidelné opakovania tejto služby ho viedli k hlbšiemu štúdiu Písma, objaveniu náročnosti jeho výkladu a potrebe čo najpresnejšieho odovzdávania jeho obsahu poslucháčom. Toto spolu so zodpovednosťou za budúcnosť stanice vyústilo do teologickej prípravy na KETM v Banskej Bystrici. Od r. 2003 začal vo Vranove pracovať ako vikár. 1. 1. 2007 sa stanica stala samostatným zborom Cirkvi bratskej a on jeho kazateľom.

Viera Ilušáková

ÚZKA CESTA

Už si prešiel úzkou bránou,
nechal batoh svojich vín?
Kráčaj cestou požehnanou,
Boh ju pre nás vydobyl.

Či ťa láka cesta bludná,
pekná, hladká, široká?
Kráčajú ňou mnohí ľudia,
život ich však nečaká.

V úzkej ceste trnie rastie,
ale vedie k nebesiam.
Len tam nájdeš pravé šťastie,
kde prebýva Pán Boh sám.

Zlož si batoh, prejdi bránou,
vyznaj: Pane, chcem byť tvoj!
Vojdi cestou požehnanou,
nájdeš večnej lásky zdroj.

Spasenie a ľudské skutky

AKTUALIZÁCIA TÉMY KÁZNE

Napriek notorickej známosti biblického textu pohľad na vzťah Božej a ľudskej aktivity vo veciach spásy býva aj v radoch najdiabetickejších evanjelikálov nejednoznačný. Vo všeobecnosti síce všetci veríme v prvoradosť Božej iniciatívy a v ľudskú nezáslužnosť v prijímaní spásy, ale v koreni niektorých vieroučných otázok sa tento postoj neraz kriví v prospech kamuflovaných dôrazov na náboženské prostriedky spásy.

„Lebo ste milosťou spasení
skrze vieru, a to nie zo seba,
je to dar Boží, nie zo skutkov,
aby sa niekto nechválil“
(Ef 2, 8–9)

Najmarkantnejšie sa to prejavuje v chápaní a výklade sviatostí, hlavne krstu, ktoré – ako sa ukazuje – sa v poslednom období stávajú jedným z kameňov úrazu „nášho evanjeliového“ kresťanstva. Tento trend, sčasti sytený aj niektorými duchovnými učiteľmi, vyhracuje v problematike spasenia smrteľne závažnú otázku správneho rozlišovania medzi *darovaným Božím* a *skutkovým ľudským*. K jej riešeniu v intenciách uvedeného textu môžu prispieť nasledujúce dôrazy:

NEHMOTNÁ BOŽIA MILOŠŤ.

Ľudský náboženský naturel túži po materializácii duchovných skutočností a aj Božej milosti by sa rád dotýkal v nejakom religióznom médiu. Najvdácejšie objekty ukojenia tohto apetítu preňho predstavujú sviatosti, v ktorých nachádza *priamych nosičov* Božej milosti, odpustenia a ospravedlnenia. Tým sa sviatosti vnucuje nebiblická črta „účinku“ milosti, ktorý logicky predpokladá výkonnostný rámec a od sviatosti sa očakáva spôsobovanie toho, čo označuje. Znázornená Božia milosť však neprináša spásny úžitok, naopak, snahou **uchopiť** Božiu milosť v tom, čo ju má pomôcť **pochopiť**, spásu strácame. Ak už silou-mocou sviatostiam prisudzujeme status „darov (z) milosti“, treba ich spolu s ostatnými dôsledne odlišovať od *jedného nevystihnuteľného daru Božej milosti*, na ktorý poukazujú (2K 9, 15). Tento nemateriálny dar sa nesmie pokúšať hmotne zrealizovať žiadna sviatosť, charizma či dobrý úmysel.

DAR SPASENIA PRIJÍMA VÝLUČNE VIERA.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že jediným platným prostried-

kom prijatia spásneho daru milosti je nehmatateľný, neliturgický akt – viera. Viera zásadná, ospravedľujúca, udalostná, t. j. uverenie. Viera, ktorá je začiatkom svojho nasledujúceho ovocia – posväcujúceho života viery. Všetky vyznávačsko-praktické náležitosti tejto viery (sviatosti, ústne svedectvá (R 10, 9), vzývania Pána (Sk 2, 21), zotrvanie až do konca (Mt 10, 22n), len potvrdzujú jej výlučnosť v spasení. Teda to, že sa k nej vo veci spásy vzťahujú komplementárne a oživujúco (Jk 2, 22 – 26), nie ako principiálne sprostredkovatele ospravedlnenia. Len to ich robí jakubovsky ospravedľujúcimi a nie chváliacimi sa.

SVIATOSŤ SPASENIE NESPROSTREDKÚVA,

pretože Božia záchrana a jej vyjadrenie nie sú tým istým. Toho si určite boli vedomí už SZ Židia pri paschálnych slávnostiach. Písmové uvádzanie viery a krstu paralelne síce duchovnou logikou a historickou praxou odráža ich vecnú a časovú spolupatričnosť, avšak nie spásnu obojpodielnosť a striktné časové krytie. Neexistuje spasenie v krste, len krstné vyjadrenie spásneho Božieho konania. Považovať krst za spoluprostriedok spásy, popri viere, alebo túto vieru postaviť s krstom do absolútnej časovej zhody, je hrubým šliapaním po spásnom dare Božej milosti. Ak chceme zostať v duchu Písma, nepomôže nám nič iné, len veriť a učiť, že človek je *vštepovaný* do Krista a pochovávaný do jeho smrti v jeho nevodnom krste – znovuzrodení (Mat 3, 11). Ono jediné zachraňuje hriešnika: obmýva hriechy a očisťuje k novému životu. Vodný krst (v CB následne alebo v detstve) vyjadruje túto skutočnosť.

■

AJ MALÝ ZBOR JE BOŽÍ ZÁMER

Text: BOHUSLAV PIATKO.
Foto: ŠTEFAN ONDOVČÁK

Znie to neuveriteľne, keď poviem, že na naše stretnutie prišla takmer polovica zboru: VIERA ILUŠÁKOVÁ, IRENA VYSOKÁ, ŠTEFAN VYSOKÝ, DARINA BOCKOVÁ, JANA a PAVOL BOMBOVCI, ŠTEFAN ONDOVČÁK a MAREK ČINČERA. To sú mená ľudí, ktorí tvoria jadro najmenšieho zboru CB na Slovensku. Zbor má 16 členov, bohoslužby navštevuje asi 30 ľudí.

Ako žije najmenší zbor na Slovensku?

V. Ilušáková: Ako jedna veľká rodina. Poznáme sa, vieme jeden o druhom a tak sa nám lepšie modlí za druhých.

M. Činčera: Ja som najmladší člen tohto najmenšieho zboru. Len od minulého roka. Počas štúdií som navštívil viacero zborov a keď som zakotvil tu, prežil som doslova šok: neuveriteľná srdečnosť, každý jeden ma prijal za svojho, jednoducho – úžasné. Podporilo ma to aj v duchovnom živote, lebo keď je človek v anonymite veľkého spoločenstva, dosť ťažko udrží plnohodnotný aktívny duchovný život a ľahko sa stratí. Tu sa to nedá, lebo tu sú aktívni takmer všetci. To je výhoda malého zboru – človek je na očiach a nemôže zlenivieť.

I. Vysoká: Ja som sa veľmi modlila za to, aby ľudia uverili a aby nás bolo viac. No mala som chvíľami taký pocit, že čím viac sme sa za to modlili, tým nás bolo menej. Nebolo práce, ľudia odchádzali, mladí do škôl. Ale ja si myslím, že nie je podstatné, či nás je veľa, alebo málo. Záleží na tom, či máme úzky vzťah s Bohom, alebo nie. Tu si dosť vidíme do kuchyne, nedá sa skryť, problémy jedných sú problémami ďalších, nie sme si cudzí.

P. Bomba: Isteže, to čo hovorí Irenka, charakterizuje tento náš malý zbor. A to

sa snažíme udržiavať a rozvíjať. Ale nie každý chce takto otvárať dvere do svojej kuchyne, žiť v takých úzkych vzájomných vzťahoch. A to je problém, s ktorým aj my zápasíme. Nechcem vytvárať ilúziu, že sme bezproblémové spoločenstvo, že sa všetci milujeme a sme jedna rodina. To by nebola pravda.

Číže, aj v malom zbore funguje jadro „ťahúňov“, ktoré zbor udržiava a posúva.

P. Bomba: Asi tak.

Š. Ondovčák: Je pravda, že aj u nás sú aj „ťahúni“, aj tí, čo sa vezú a majú iný pohľad na život kresťanského spoločenstva. No asi to nemožno jednoducho deliť na takých a onakých. Ja som presvedčený, že tí, čo akoby neboli súčasťou rodiny, sú kdesi vo vnútri zranení. A k nim musí smerovať naše snaženie, aby nám Pán zjavil, kde je problém, aby sa srdcia ľudí otvorili. To, že niekto sa nemôže stať súčasťou spoločenstva, má svoju príčinu. A možno to, ako sa správame, ako žijeme a čo považujeme za prirodzené, niekto nemusí považovať za prirodzené. Keď hovoríme, že časť z nás žije ako rodina a ďalšia časť nie, určite nechceme povedať, že sú tu nejakí lepší či horší kresťania, dobrí alebo zlí ľudia.

Nehrozí snaha pretvárať ľudí do jednej línie, na akýsi vytvorený obraz veriaceho, či zaradenie do šablóny? Ved' rodina je živý organizmus zložený z rôznych individualít.

Š. Ondovčák: Nejde o to, aby sme si obliekli uniformy. Rešpektujeme a uvedomujeme si, že každý z nás je úplne iný. Aj keď rodinu tvoria individuality, ako celok vystupuje spolu, jej členovia sa v prípade núdze chránia navzájom, pomáhajú si. Niektorí však možno nesie v sebe nejakú ranu, pre ktorú sa nevie otvoriť. Ak je naša snaha, a vôbec, snaha veriacich pomôcť mu, neznamená to, že ho chceme prerobiť na svoj obraz. Ide len o to, aby sme kráčali jedným smerom, hoci každý po svojom chodníčku. Niekedy si myslím, že keby sa atmosféra nášho zboru dala preniesť do iných väčších zborov, táto cirkev by ožila a vrátila sa k svojej prebudeneckej podstate.

A to je práve to, s čím sa stretávam na svojom putovaní po zboroch. Nevnímajú sa navzájom, nedelia sa o svoje zápasy a skúsenosti. Žijú uzavreté do seba. Ale občas sa mi zdá, že sa stráca záujem o človeka.

D. Bocková: Ja som od baptistov. Musím povedať, že som veľmi privítala ►

vznik zboru, keď ste sa pýtali, či majú malé zbory zmysel. Kým tu fungovala len stanica prešovského zboru, síce sme boli, ale tak trochu na okraji záujmu. Prejavilo sa to aj v mdlom duchovnom živote spoločenstva. No keď sme dostali domáceho kazateľa, tak to celé ožilo. Doslova by som to prirovnala k dávny časom prebudenia. Mnohí, dovtedy vlažní, sa s radosťou pustili do budovania zborového života, veľa ľudí, čo dovtedy vôbec nepracovali v rámci zboru, sa prebralo. Platí to aj o mne. Predtým som sa nevedela nájsť, netušila som, ako sa môžem do dačoho zapojiť. Vytvorili sme skupinky, kde prizývame aj ľudí zo sveta. Netešíme sa teda len z vlastného spolunažívania, ale snažíme sa pôsobiť aj misijne.

Takže vznik zboru je pozitívom pre toto spoločenstvo.

D. Bocková: Jednoznačne.

Š. Ondovčák: Výhodou samostatnej existencie zboru je to, že môžeme samostatne rozhodovať o sebe. Výhodou malého zboru je, že môže byť akčnejší. Keď sme boli stanicou a bolo treba dačo riešiť, kým sa to dostalo na staršovstvo do materského zboru, mohlo byť aj neskoro. Vzdialené spoločenstvo možno ani tak nevnímalo naše potreby ako my.

A na margo osamelosti zborov. Ak sa niektorý cíti osamelý, musí sa spýtať sám seba, prečo to tak je. Veď žiadny zbor nie je priviazaný k mestu, cesty medzi sídlami zborov sú obojsmerné a nemôže byť problém pozvať kohokoľvek a ísť kamkoľvek. Problém môže byť iba v chcení alebo nechcení. Uzavretie sa do zboru nie je dobrá cesta. Takmer by sa dalo povedať, že zbor, ktorý sa cíti osamelý a izolovaný, vnútorne nežije.

P. Bomba: Samostatnosť znamená zodpovednosť. Za seba i za Božie dielo. A keď sa znovu vrátim k tomu, prečo sa nepripojili alebo nepripájajú všetci, tak odpoviem, že asi preto, lebo nemajú, necítia túto zodpovednosť. My sa modlíme za to, aby čím viac ľudí prežilo túto individuálnu, ale aj kolektívnu zodpovednosť. Mnohí zastali, prestali hľadať, uspokojili sa tým, že uverili. A prestali žiť intenzívny duchovný život.

Š. Vysoký: Vznikli sme pred rokom ako malý zbor s neskúseným kazate-

lom. Chýbali nám skúsenosti zo samostatného života a trochu sa v tom utápame. Preto si myslím, že pri vzniku malého alebo nového zboru by sa predovšetkým mala zamyslieť cirkev a jej vedenie a premyslieť aj praktickú stránku samostatného fungovania. Napríklad – postaviť do čela praxou overeného a skúseného kazateľa, ktorý by vedel, čo a ako funguje. Toto sme si spočiatku neuvedomovali. Ani ja, hoci som predtým bol 30 rokov členom staršovstva v Prešove. Páči sa mi, ako to spravili v Čechách – tam ktorýsi zbor, aspoň tak som to čítal, rozbiehal a v začiatkoch usmerňoval, sám predseda cirkvi. Je to menej bolestivé. My sa niekedy iba zbytočne trápime, obviňujeme jeden druhého, a tomu všetkému sme sa mohli vyhnúť, keby bol štart premyslenejší.

Š. Ondovčák: Tu treba povedať, že nám chýbalo cielené smerovanie zborov. Kam vlastne idú. My sa už niekoľko rokov zaoberáme myšlienkou, ako sa má prejavovať náš zbor, akú službu máme robiť. Či smerom dovnútra, alebo sa zamerať na službu okolitému svetu. Mne sa zdá, že preto sa cirkev dostáva do pasivity, lebo zbory len prežívajú. Keď nevieme kam chceme ísť, tak sa motáme v kruhu a upadáme. Mám pocit, akoby sa cirkev dostala na diaľnicu. Tam ste v podstate pasívnym cestujúcim, diaľnica za vás rieši najpodstatnejšiu časť šoférovania. Stačí vám držať volant a nohu na plyne. Toto mi prekáža a osobne mi „originálnosť šoférovania“ veľmi chýba. Z celocirkveného života sa to prenáša do zborov a zo zborov na jedincov. Potom je ťažko strhnúť ľudí, aby niekam smerovali, keď smer neexistuje.

Máte na mysli nejaké sformulované smerovanie cirkvi?

Š. Ondovčák: Nejaké všeobecné aj existuje, ale nie je premietnuté do praktickej roviny. Jedno je obrátenie a druhé je posvätenie. Posvätenie, brúsenie človeka sa prejavuje v istých situáciách. Keď v robote mám dačo nakresliť, tak viem, čo na to potrebujem. Nemôže to robiť nepripravený človek. Keď človek nevie, čo potrebuje a čomu má jeho práca poslúžiť, robí všetko a nespraví nič.

I. Vysoká: Hovoríme, že jedno je ob-

rátenie a druhé je posvätenie. Ale je tu spasenie. Človek, ktorý vie, že je spasený, že je očistený od hriechov, prežíva pokoj a radosť. Keď jednotlivec má takúto istotu, pozná aj svoje poslanie. Ja to vnímam opačne – život celku závisí od jednotlivca. Keď jednotlivci nežijú, nežije ani celok.

P. Bomba: To súvisí s formálnym kresťanstvom, ktoré sa tu už spomenulo a je zvlášť okaté v malých spoločenstvách. Vo veľkom zbore „vezúci sa“ predsa len nemajú taký dopad na celkový výsledok ako v malom, kde má existencia tzv. nedefinovaných kresťanov širšie dôsledky. Trápi ma ľudová zbožnosť – všetko je v poriadku, keď v nedelu idem do kostola a odvediem nevyhnutné. Vidím to ako negatívny jav nielen v našom zbore, ale aj v cirkvi, ako najsilnejší nástroj Zlého. Chcem teda povedať, že všetko so všetkým súvisí – duchovný život jednotlivca sa odrazí na živote zboru a život zboru alebo zborov dá náplň životu cirkvi. A len čiastočne to platí spätne. Zbytočne vzniknú nejaké tézy na smerovanie cirkvi, keď ich ľudia neprijmú a nedotknú sa ich.

Možno to v niektorých prípadoch spôsobujú prichodiaci zo sveta, hoci pôvodných členov nevynímam. Prinajmenšom nasávajú, počúvajú a v nejednom prípade uveria a vnesú nové pohľady do života zborov. Aj keď to na prvý pohľad vyvoláva zdanie o pasívnej väčšine a formálnom kresťanstve...

P. Bomba: To je v poriadku. Ale mal by nastať čas, keď dôjde k zmene. Samozrejme, nie všetci sa zmenia, ale my sa nemôžeme uspokojiť s tým, že máme plnú modlitebňu. Boží zámer nie je naplniť kostoly. Boží zámer je, aby ho ľudia prijali a poslúchali a nie aby sedeli v kostole.

Poviem to obrazne: na lodi je posádka a cestujúci. Z cestujúcich zväčša nikdy nebude posádka a loď ich vezie. Nie je to tak aj v živote zborov?

Š. Ondovčák: Treba sa spýtať, čo chce Pán Ježiš. On chce, aby ľudia išli za ním. Nie, aby sa prišli pozrieť na to, čo robí, ale aby išli za ním. Ak vodcovia cirkvi a zborov nedokážu pohnúť ➤

Ľuďmi, aby sa vybrali za Pánom Ježišom, potom sme vedľa. To sme na úrovni diskusného klubu a potom stačí kostol plný návštevníkov. No ak sa z tých, čo prišli, neprebudí ani jeden, je to chyba cirkvi, ľudí v nej. Ja sám si kladím otázku, v čom môžem byť prekážkou pre toho a toho. Nemám odpovede a to je asi životný boj – dávať otázky a hľadať odpovede.

P. Bomba: Ježišova výzva bola, aby všetci tvorili posádku. Na rozdiel od katolíckeho chápania my všetci sme povolaní do služby.

Š. Ondovčák: Keď plávame na lodi, každý z nás je niekedy posádka a inokedy sa vezie. No často sme v posledných rokoch svedkami toho, že sa len vezieme a iní nás ťahajú. Takmer nie je možné byť po celý život členom posádky, ale je zle, ak sa celý život len vezieme.

Dlho sme hovorili o ťahúňoch a tzv. zdravých jadrách v zboroch, akú majú funkciu a či sú naozaj zdravé. Či tí, čo napríklad organizujú množstvo aktivít, sú tým pravým zdravým jadrom? Hovorili sme o mlčiach, tichých, no o to vernejších kresťanoch, o tom, čo je plnohodnotný život, či môže byť človek sám a zbor osamotený... Ale to by bolo na celý časopis.

Š. Ondovčák: Ježiš hovorí, že prišiel preto, aby sme mali plnosť života. Ľudia, ktorí sú mimo spoločenstva, nemôžu túto plnosť života dosiahnuť. Lebo tú dosiahnu len skrze bratov a sestry. A toto sa dnešnému intelektuálnemu človeku nepáči – nepriznáva, že potrebuje niekoho iného. Nerozumiem tomu, prečo si domáci neraz ani nevšimnú prichodiacich. Nehovorím, že sa vnucovať. Veď kto prišiel len zo zvedavosti, ten môže odmietnuť.

Ale prídu mnohí, čo hľadajú a my ich necháme odísť. Pritom by stačilo tak málo na nadviazanie prvého kontaktu. A tak mnohí síce chodia, ale sú mimo. Sú chudáci, ale za to nemôžu. Je to naša vina. Kto si myslí, že si vystačí s tým, že si doma číta Bibliu a tak si pestuje vzťah s Bohom, je však tiež žobrák. Kto nemá bratov a sestry, je žobrák. No ľudia si myslia, že sú bohatí sami v sebe. Ale to je sebaklam.

V. Ilušáková: Pán Ježiš povedal, aby sme neboli poslucháčmi, ale činiteľmi. Ja použijem prirovnanie v súvislosti s aktívnymi a pasívnymi kresťanmi. Sú takí, čo nasávajú a vezú sa. Sú ako špongia. Tá tiež do istého času len nasáva. No príde chvíľa, keď z nej voda nutne začne vytekať. Takže aj tí, čo sú len nasávajúci, mali by byť takí len určitý čas. Potom by už mali vlahu dávať.

J. Bombová: Práca pre Krista prináša radosť. Tomu, kto ju robí, ale aj tomu, komu je určená, komu má poslúžiť. Keď je človek len prijímajúci, je o túto radosť ochudobnený.

Z Vranova som odchádzal neskoro večer s pocitom, že odchádzam zo zboru, ktorý nevysychá. O pár dní mi Štefan Ondovčák poslal mail s fotografiami a oslovil ma „braček“ Dost som sa nezvyklému osloveniu začudoval a tak som sa spýtal, nie v zlom, prečo. Na záver vyberám z jeho odpovede:

Je veľká Božia milosť, že aj ľudia, ktorí sa nikdy nevideli, môžu prežívať vzájomnú blízkosť a porozumenie. Po tomto stave túži moje srdce, lebo tieto veci dnes chýbajú aj v Božom ľude a potom je náš život pre iných bez chuti a farby ... Všetci sa potrebujeme ponoriť hlbšie do Božej lásky a milosti. Na tejto ceste plnej dobrodružstva a vernosti prajem nám všetkým veľa Božej prítomnosti a moci.

P.S.: Braček je predsa len braček, aj keď je ďaleko.

□

Egyptský sociálny štát

EMIL KOMÁRIK

(Autor je vysokoškolským profesorom.)

Chudoba je stav, ktorý možno veľmi ľahko dosiahnuť. Netreba pre to skoro nič urobiť. Vlastne, čím menej toho urobíme, tým je chudoba istejšia. Sú pravda aj iné cesty ako schudobnieť, napríklad veľa míňať, nechať sa okradnúť, prehajdákať majetok, ale všetky predpokladajú, že ste predtým už boli bohatí.

S bohatstvom je to zložitejšie. Bohatstvo treba vytvoriť. A akosi nespravodlivo jedni vytvoria viac a druhí menej. A samozrejme, určite sa nájde niekto, kto bude ochotný túto nespravodlivosť naprávať a vytvorené bohatstvo „spravodlivo prerozdeľovať“. Problém obvykle nastane, keď treba riešiť otázku, čo je spravodlivé. Lebo sú tri spravodlivé spôsoby rozdeľovania bohatstva: po prvé, že každému patrí taký diel z bohatstva, aký sám vytvoril, po druhé, že každému treba dať rovnako a po tretie, že víťaz berie všetko.

Bolo to niekedy v sedemdesiatych rokoch minulého storočia, keď Slovensko navštívila argentínska príbuzná mojich známych. Prichádzala ako socialistka a odchádzala prinajmenšom so zmiešanými pocitmi. Jej hodnotenie sociálnej situácie Slovákov však bolo veľmi poučné. „Myslela som si, že socializmus je, keď sú všetci bohatí, nie keď sú všetci chudobní.“ Lebo sme boli chudobní ešte aj v porovnaní s Argentínou. Ale spravodlivo. Všetci.

Dnešná situácia Slovákov sa od vtedajšej líši hlavne tým, že väčšina je chudobná i naďalej, aj keď som si nie istý, že to ešte platí pri porovnaní s Argentínou, ale niektorí zbohatli. A to môže tých, čo nezbohatli dosť, viac alebo menej srdiť. A tak veľmi ochotne nastavujú sluch takým, ktorí hovoria o akomsi ideálnom európskom sociálnom štáte, v ktorom sa bohatstvo rozdelí spravodlivo a naraz sa všetci stanú bohatými. Ako? Nuž jednoducho, bohatým sa zoberie. Každý si, pravda, hneď domyslí, že preto, aby sa to dalo chudobným. Ale čítajte pozorne celú vetu. O rozdávaní tam nenájdete ani pol slova. Len o oberaní bohatších.

Máme, pravda, vo svojej kultúrnej pamäti ideu sociálnej spravodlivosti, založenú na jánošíkovskej ekonomike prerozdeľovania, ktorá predstavuje jeden z krásnych snov o lepšom svete a podľa nej si vykladáme i reči o spravodlivom sociálnom štáte, ale realita sociálneho štátu je od tohto sna, no mierne povedané, na hony vzdialená. V jednej zo svojich pesničiek dali Voskovec a Werich veľmi praktický návod, ako porozumieť skrytým veciam ľudského sveta: „*Sed'me klidně na židli a čtème Bibli, tam to všechno je.*“

Kniha Genezis (pre skeptikov, kap. 47, v. 13 – 26) poskytuje reálnejší pohľad na podstatu sociálneho štátu. Mám na mysli konkrétne príbeh o Jozefovi Egyptskom. Príbeh je to jednoduchý. Na základe dlhodobej prognózy budúceho vývoja ekonomiky sa sedem rokov zhromažďovala nadúroda do štátnych hmotných rezerv, ktoré sa potom neskôr v čase neúrody rozdeľovali medzi obyvateľstvo. Biblia hodnotí tento postup ako múdru stratégiu, ktorá zachránila pred smrťou mnoho životov. Nuž a toto je tuším hlavný zámer a metóda fungovania každého sociálneho štátu. Zhromaždiť zdroje v rukách štátu a viac-menej rovnomerne ich rozdeliť obyvateľstvu tak, aby netrpelo najväčšou núdzou. Toto je stránka sociálneho štátu, o ktorej sa verejne hovorí a ktorá sa predstavuje ako jeho jediná tvár. Biblia je však nepríjemne realistická kniha, ktorá nezamlčí ani druhú, menej príjemnú stránku skutočnosti. Prvá vec, o ktorej stúpenci sociálneho štátu nechcú hovoriť je, že bohatstvo, ktoré sa môže zoštatniť, musí najskôr existovať, niekto ho musí vytvoriť. A že štát berie každému, a to bez náhrady, jednoducho preto, že máte viac, ako môžete okamžite spotrebovať. Druhá záležitosť, o ktorej sa tiež mlčí je, že štát berie zadarmo, ale späť zadarmo nedáva. Za prídely treba tvrdo platiť. A nakoniec, tretia zamlčovaná skutočnosť je, že výsledkom „spravodlivého prerozdeľovania“ je, že všetci sa stanú otrokmi štátu. Štátne otroctvo nie je síce neúnosný údel, spočíva len v tom, že váš majetok už nie je váš a že z príjmu musíte platiť daň a odvody do štátnych fondov v sume, ktorá značne presahuje predstavu o tom, čo je spravodlivé a primerané. Ak vtedajšia predstava o solidarite predstavovala dobrovoľný dar vo výške desatiny príjmu, Egypt zaviedol povinnú daň vo výške dvojnásobku tejto sumy, a čo je podstatné, daň pre faraóna, nie pre chudobných. „A tak to je až dodnes“, dodáva autor knihy Genezis.

Záchrana pred hladom je vec krátkodobá, zotročenie ostáva navždy. A to je odkaz egyptského sociálneho štátu všetkým budúcim pokoleniam. Hlavne však tým, ktorí sa tešia, že si budú zadarmo deliť to, čo vytvorili iní.

□

SPOJENIE S PRAMEŇOM

(Ag. 1, 5–11)

ĽUDOVÍT FAZEKAŠ

*Izrael zaspal a tým sa dostal do závozu.
To je chúlостivá situácia, keď to nejde ani
dopredu, ani dozadu. Človek stojí a nevie,
čo si počítať. Ani Boh ani Židia neboli uspo-
korení, tak čo ďalej? Boží dom chátral
a aj v ich obkladaných domoch nebola
spokojnosť. Ako teda z toho závozu?
Tu prorok zastavuje svoj ľud a ukazuje,
že východiskom je spojenie s prameňom.
Ako ho dosiahnuť?*

Dat' dôraz na fakty (v. 5–6, 10–11)

Ľud polia obsieval, ale zväžal málo obilia; jedol a pil, ale to ho nezasycovalo. Ako príčinu toho prorok vraví obrazne: „*Kto dostáva mzdu, dáva ju do deravého mešca*“ (v. 6). Potrebné je peniaze nielen získať, ale aj uložiť, a to do mešca bez diery, ináč sa peniaze rozkotúľajú. Aj Pán Ježiš dáva poučenie, že život nemožno založiť na krásnom dome a na pieskovom základe. Nie, môže to byť aj chatrný dom, ale obstojí len, ak je vybudovaný na skale (Mt 7, 24n). Hrdinovia viery, o ktorých hovorí Hb 11, neboli géniovia pre svoje činy, povahu, múdrosť či silu. Nemali to sami, lebo boli len ako prázdne riečisko. Tajomstvo ich úspechu bolo v tom, že boli napojení na prameň a ten nevysychal a ich „*mešec nebol deravý*“! Fakty hovoria jasnou rečou. Názor môže byť taký i onaký, ale faktom sa nedá odporovať!

Čudné je, že kresťanov obviňovali, že nedajú na rozum. Prorok tu však dvakrát vraví: „*Pouvažujte nad svojimi cestami!*“ (v. 5, 7). Je chvályhodné ísť zaťato dopredu, ale múdre je nevynechať rozum. Veď ten oddávna vie, že „*prax bez teórie je ako slepý na ceste*“. Mohol by ísť, len nevie kam. Potrebujeme pokánie, ktoré je „*zmena myslenia*“ a pohľad na veci z Božej perspektívy. Opraviť smer – to platí nielen nevercom, ale aj veriacim (Zj 2, 5, 16)! Koľkí aj z nás majú i peniaze, i zdravie, i uznanie, a predsa sa im stráca ten Boží pokoj, ktorý mali vtedy, keď nemali prostriedky, ale mali Božiu prítomnosť!

Dat' dôraz na prameň (v. 8–11)

Fakt nezdaru je jasný, teraz sa musí uvážiť, kde je príčina. Božia odpoveď je: „*Pre môj dom, ktorý je v troskách, každému z vás ide len o vlastný dom*“ (v. 9). Naša sebeckosť je tu v činnosti a robí nám v živote veľkú diery. Zaceliť ju môže

len Božia milostivá prítomnosť. Tej sa však musíme otvoriť. Tu je na mieste poukázať na text Zjavenia: „*Hľa, stojím pri dverách a klopem. Ak niekto počuje môj hlas a otvorí dvere, vojdem k nemu a budem stolovať s ním a on so mnou*“ (Zj 3, 20n) Veriaci zbor v Laodikeji vyhnať majiteľa domu a potom zvlažnel, lebo sa mu stratil oheň Ducha. My chceme mať rast duchovný aj číselný, ale majiteľ je vonku aj s ohňom Ducha. On musí bezpodmienečne dnu – otvorenými dverami!

Preto tu prorok vyzýva: „*Vystúpte do hôr, dovezte drevo a stavajte dom!*“ (v. 8). Ako sme povedali, chrám bol „reálny symbol“, ktorý dával to, čo znamenal, t.j. Božiu prítomnosť. Nemali teda budovať chrám ako náhradu za Boha, ale ako sprítomnenie Boha. Mali sa starať o plnú Božiu prítomnosť. Určité základy tu boli, ale to nebolo úplné. Už Izraelitom v Egypte ponúkal zvodca, aby síce vyšli von, ale „*nešli ďaleko*“ (2M 8,24). Život na hraniciach, raz tu, raz tam! Bohu sa protiví rozdvojenosť. „*Kiežby si bol studený alebo horúci! Takto keď si vlažný a ani studený, ani horúci, vypl'ujem t'a zo svojich úst*“ (Zj 3, 16). Počujme dobre: Boh má radšej celého neverca ako polovičateho veriaceho! Len tým je oslávený a len to sa mu ľúbi: „*Stavajte dom, obľúbim si ho a budem oslávený*“ (Ag 1, 8b).

Návrat k prameňu –

to je cesta zo závozu! Môžeš sa pokúšať o všeličo, ale nepôjde to! Ako to voľakedy spievali Česi: „*Já mám devět kanárů, ti mi nejdou do páru – ne a ne a ne!*“. Nepárne číslo neusporiadame do páru! A to je nielen v pesničke, ale aj v živote! Zamyslime sa nad tým! Veriaci ľudia si zvykli na príjemné driemanie pod Božou ochranou, ale treba vstať, otvoriť dvere Pánovi a dať mu seba. V čom sme mu odopreli vládu nad sebou? V čom držíme kľúče my? □

DIALOG

5/2008, I. ročník

mladých

EDITORIAL

Tak, ako každý rok, aj tento druhý septembrový víkend sme sa stretli na celoslovenskej Konferencii mládeže Cirkvi Bratskej (KMCB). Tentokrát sa uskutočnila v košickej réžii. Bola to skvelá možnosť, ako sa po dlhom čase stretnúť vo veľkom množstve a vidieť ľudí z rôznych častí Slovenska, pretože kvôli škole a iným povinnostiam má len málo z nás šancu aj na iný, ako telefonický alebo virtuálny kontakt.

Väčšina z nás si vypočula niektoré z toľkých užitočných prednášok, mnohí sa dozvedeli niečo nové a urovnali si myšlienky a názory v daných smeroch. Medzi prednášajúcimi sa objavilo aj veľa mladých a preto sme sa rozhodli, že sa ich na túto službu trochu popýtame a pozisťujeme niečo bližšie o tom, ako sa v nej cítili. Zároveň, pokiaľ niektorí už uvažujú, že by v budúcnosti tiež chceli prednášať, tak sa môžu inšpirovať.

Na KMCB sa ako vždy odušu fotilo, preto prinášame aj zopár záberov, ktoré vo vás možno oživia nedávne spomienky, alebo tým, ktorí neboli v Košiciach, priblížia skvelú atmosféru tohto predĺženého víkendu.

Evica Kianičková
vedúca redaktorka

svetlo v tme

Keď sa košická mládež v januári tohto roku podujala zorganizovať KMCB, poniektorí vyjadrili obdiv nad toľkou odvahou, keďže košická mládež patrí medzi najmenšie, čo do počtu. No nakoniec svoje plecia nastavili skoro všetky mládeže a prispeli svojim potenciálom kde sa dalo. Výsledkom bola, myslím si, že vydarená akcia, kde sme sa mohli spoločne stretnúť všetci od Michaloviec po Bratislavu, zdieľať sa, tešiť sa zo spoločnosti jeden druhého, čerpať z nekonečného zdroja Božieho slova, ktoré svietilo v „tme“, či už prostredníctvom seminárov alebo večerných programov. Bolo mi nesmiernym potešením vnímať celú tu atmosféru rozhovorov na chodbách, adrenalínového zápasu vo volejbale, snahy vyžmýkať z rečníkov na seminároch čo sa len dá, ale hlavne vtedy, keď sa naše hlasy spojili k oslave nášho Boha pod vedením mladých, ktorí svoj hudobný talent a nádherné hlasy vložili do služby Pánovi. I keď organizačný tím už odpadával od únavy v prvý deň konferencie, nakoniec sme mohli vyznávať, že sám Boh podpiera naše ruky i viečka :), a že je to reálny, živý a mocný Boh, ktorý sa dokonáva v našich slabostiach.

Vďaka každému, kto svojou trochou prispel, košickému zboru za obetavosť, bez ktorej by to nebolo možné, a veľká vďaka nášmu Bohu, ktorý to všetko požeňal a zasvietil do mnohých životov.

Eva Myjavcová
celoslovenská koordinátorka práce s mládežou CB

horúca TÉMA

KMCB 2008

Prednášajúcim sme položili tieto otázky:

1. Čo nám povieš o seminári, ktorý vedieš?
2. Je to prvýkrát, čo vedieš seminár?
3. Patriš medzi tých mladších prednášajúcich. Ako sa cítiš v porovnaní so staršími a skúsenejšími kolegami?

ERVIN MITTELMAN

1. Viedem dva semináre: „*Image*“ kresťana a *Náboženstvá a sekty*.

O imidži by som povedal, že bol príťažlivejší a dobrodružnejší. Už samotná príprava nás viedla do uvažovania, ako premostiť normálny svet mladého človeka, ktorý chce byť štýlový, a zároveň, ktorý chce byť poslušný Bohu a žiť správne. Musel som pracovať so „svetskými“ zdrojmi a porovnávať ich s tým, ako nás vedie písmo. Je vždy dobré mať široký obzor a pochopenie. Doba nás volá, aby sme na ňu reagovali: správnym IMIDŽOM.

Druhý seminár (*Náboženstvá a sekty*) bol viac poučujúci, informatívny. Mojim cieľom bolo odkryť závoj strachu, neinformovanosti voči sektám. Ako kresťania si často myslíme, že stačí poznať verše typu: „Ježiš je jediná cesta...“ Som presvedčený, že to ne-

stačí. Je dobré poznať a orientovať sa na širšej duchovnej scéne a nebáť sa vstúpiť do prehliadky.

2. Viedem semináre už druhý rok. Premiéru som mal v Michalovciach na kontroverznú tému: *Pokánie alebo ľahké evanjelium*.

Ani si neuvedomujem, že som ten „mladší“. Keďže sám som viedol semináre, tak som nemal možnosť navštíviť mojich starších kolegov. Takže som „v poho“. Priebežne sa však od tých lepších a skúsenejších učím.

MAREK JURČO

1. Je to seminár o tom, ako robiť krátkodobé misijné pobyty s dlhodobým dopadom na domorodcov, vysielajúci zbor a samotný misijný tím. Krátkodobé misie nás učia robiť misiu a myslieť globálne, Boží pohľad na národy, a nie len lokálne s pohľadom na vlastný zbor.

2. Hej.

3. Beriem si príklad.

MAJKA JUHAŠČÍKOVÁ

1. Bola som len taká spolurečníčka na seminári „Moje povolanie k službe rómom“. Hovorila som o tom, ako som bola povolaná k tejto službe, a čo prežívam počas práce s nimi, aké odmeny, aké sklamania. Bola som vďačná, že som mohla vydať svedectvo o Božej pomoci a milosti, ktorú každý deň prežívam.

ský kolektív. Na druhej strane ich má motivovať a presmerovať od „sebaobrany“ k „aktivite“ v rámci kolektívu, pretože ako kresťania máme čo ponúknuť a – koniec koncov – sme k tomu priamo povolaní (Mk 16, 15).

2. Áno.

3. Som veľmi vďačná za starších a skúsenejších rečníkov, ktorí odhaľujú mnohé veci zo svojich životov, aby nám mladším pomohli. Beriem si od nich príklad a som rada, keď tým, čo ma Pán naučil, môžem aj ja poslúžiť iným.

A s tými skúsenejšími sa radšej neporovnávam :)

2. Nie, je to druhýkrát. Minulý rok som mal seminár na tému „Marketing, zábava, alebo ako je to s cirkvou?“.

3. Starší kolegovia sú mi veľkou inšpiráciou a motiváciou. Napokon, odrástol som na ich seminároch, prednáškach, kázniach. Rád by som mal všetky ich skúsenosti už teraz lúsknuť prsta. Keďže to tak ľahko nejde, snažím sa ich pozorne sledovať a učiť sa od nich. No napriek svojej mladosti sa necítim zakomplexovane, alebo niečo podobné. Myslím, že mám čo ponúknuť.

Ďakujeme za poskytnuté rozhovory!

redakcia

JANČI MÁHRIK

1. Viediem seminár s titulom „Identita kresťana v triede“. Je určený najmä pre stredoškolákov, prípadne vysokoškolákov. Cieľom seminára je na jednej strane povzbudiť študentov v neľahkej úlohe reprezentantov Kráľovstva nebeského v takom náročnom prostredí, ako je škol-

KOMENTUJTE témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto ak radi píšete **BLOGY**, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám posielajte do **20. 10.** na:

kianickova.eva@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.mesacnikdialog.sk

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

KONTAKTY:

vedúca redaktorka: **Eva Kianičková**
e-mail: kianickova.eva@gmail.com
mobil: **+421 903 822 042**

redakčná rada (zatiaľ): **Eva Myjavcová** (predsedníčka)
Bohuslav Piatko

redakcia: **Jana Cabadajová**
Nada Máhriková

grafické spracovanie: **Nada Máhriková**

Je ešte Cirkev bratská Česko-Slovenská ?

Pri príležitosti 90. výročia vzniku 1. ČSR sme Dve otázky položili **JÁNOVI HENŽELOVI**. Jednu ako dlhoročnému členovi CB, druhú ako predsedovi RCB v SR.

Cirkev bratská v SR má viac-menej české korene. Ako si na život v jednej cirkvi v spoločnom štáte spomínaš ty, osobne?

Najprv musím spresniť, že CB v SR má trojaké korene: **1.** české z terajšej Cirkvi bratskej, **2.** pietistické z bývalého vnútromisijného spolku evanjelickej cirkvi Modrý kríž a **3.** metodistické, ktoré si priniesol levický zbor z Maďarska. Od niektorých starších ľudí som v tom čase počul, že aj v cirkvi sa Česi na nás dívajú zvrchu. Ja som to však nikdy nepocíťoval. Často sme v našom zbore mali na návšteve českých kazateľov – K. Situ,

J. Urbana, K. Touška, J. Cvrčka, Polanského, V. Fajfra, K. Taschnera a ďalších. Títo všetci si veľmi vážili našich slovenských kazateľov a zbory. Cestovanie bolo oveľa lacnejšie, a tak boli bežné vzájomné návštevy spevokolov a mládeží. Navštívili sme viaceré pražské zbory, Náchod, Hradec Králové, Brno, Letovice, Vsetín, Velkú Lhotu, Ostravu, těšínske zbory a iné. Kazatelia a laickí kazatelia boli rozdelení do českej oblasti a moravsko-slovenskej. V rámci moravsko-slovenskej oblasti sa konali kazateľské stretnutia a kurzy laických kazateľov. Na konci strednej školy som sa hlásil na štúdium teológie. Slovenskí komunisti rozhodli, že na Slovenskej evanjelickej teologickej fakulte môžu študovať len absolventi gymnázia, lebo iné stredné školy nepripravovali študentov dostatočne (!) na štúdium teológie. Toto obmedzenie neplatilo pre štúdium v Prahe, preto som sa hlásil tam. Ani tam moje

štúdium nebolo v súlade so záujmami socialistického štátu, ale bratia v českej Rade mi veľmi pomáhali. Žili sme v jednej cirkvi v spoločnom štáte a pre mňa to bolo normálne prostredie života.

Ako vnímaš ako predseda RCB duchovný vývin cirkví po rozdelení štátu? (a cirkví?)

Podobne ako pri rozdelení štátu, ani pri rozdelení cirkvi česká časť nepocíťovala potrebu začať od bodu nula. Zásadné otázky identity Cirkvi bratskej, jej zriadenie a tradícia zostali zachované a cirkev sa hneď sústreďovala na život a vnášanie hodnôt evanjelia do nových postkomunistických pomerov. Pán Boh tiež povolal do vedenia CB v Čechách obdarovaných a flexibilných mužov, ktorí strážili evanjelikálne základy a dobré tradície cirkvi, ale zároveň boli veľmi otvorení a pružní v nových formách zbožnosti a využívali nové príležitosti k zvestovaniu evanjelia, ktoré sa v demokratickej spoločnosti otvorili. Pán Boh tak pridáva Cirkvi bratskej v ČR nových kresťanov aj nové zbory.

Zatiaľ na Slovensku sa nielen v politike a ekonomike, ale aj v cirkvi opakovaně nastoľuje potreba ísť špecifickou „slovenskou“ cestou. Tak ani po 15 rokoch nemáme jednotnú odpoveď na otázku, čo charakterizuje Cirkev bratskú na Slovensku, čo je jej najdôležitejšie poslanie v súčasnosti a aké má byť jej usporiadanie. Aj na Slovensku sme založili relatívne veľa nových zboren, ale zatiaľ to boli len adminis-

tratívne osamostatnenia vzdialenejších staníc od materských zboren a počet kresťanov vzrástol len veľmi málo.

Z predchádzajúceho by sa mohlo zdať, akoby CB v ČR a SR išli každá svojou cestou. V istom zmysle je to prirodzené a správne. Zároveň však považujem za veľmi dôležité a užitočné, aby Cirkev bratská v ČR aj v SR zostala jednotnou denomináciou. K tomu nám pomáha Spoločná konferencia, ktorá sa koná každý druhý rok. Iba tá môže novelizovať naše spoločné Vyznanie viery, Ústavu a Poriadok Cirkvi bratskej. Každý rok sa Rada CB v ČR a SR stretávajú na spoločnej konzultácii a každý september máme spoločnú konferenciu kazateľov. Aj po vzniku *Dialógu* zostáva *Brána* spoločným časopisom Cirkvi bratskej. Naši kazatelia sú ordinovaní pre službu v oboch častiach CB. Na udržiavanie jednoty Cirkvi bratskej však pri rozdelenom štáte musíme pracovať pozornejšie a uvedomelejšie ako v predchádzajúcom období. Vzrastá už totiž rečová bariéra a vzájomné návštevy sú nákladnejšie na čas aj peniaze. Pre budúcnosť Cirkvi bratskej na Slovensku je však zachovanie a upevňovanie jednoty životne dôležité. Teším sa preto z novej spolupráce s českým odborom mládeže pri vzdelávaní našich pracovníkov dorastu a mládeže. Dvaja slovenskí vikári (M. Kľačko a L. Fekete) slúžia v českých zboren a očakávame ich návrat na Slovensko. Bolo by obohatením, keby aj v niektorom slovenskom zbore slúžil niekoľko rokov český kazateľ. Budeme ho platiť v eurách. ■

...ešte nejaké fotky z KMCB...

ZAPOJTE SA AJ VY DO TVORBY DIALÓGU

November:

Cítite problémy medzi
bratislavským zborom
a ostatnými slovenskými
zbormi?

Téma na november:

BRATISLAVA vs. SLOVENSKO

December:

Aké sú vaše Vianoce?
Komerčné, či duchovné?
Napíšte, čo si o ktorých myslíte,
a ktoré uprednostňujete.

Téma vianočného čísla:

**MENIA VIANOCE NÁS,
ALEBO MY VIANOCE?**

Január:

Má Cirkev bratská jasnú identitu?
Smerovanie? Víziu?
Zamyslite sa s nami na začiatku
roka v téme:

**KAM KRÁČAŠ,
CIRKEV BRATSKÁ?**

**Privítame Vaše názory
a postrehy:**

na našej e-mailovej adrese:
dialog@mesacnikdialog.sk

v diskusnom fóre na:
www.mesacnikdialog.sk

aj písané na adresu redakcie

